

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Helesfa Község Önkormányzata

**DÁTUM
2019-2024**

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk	8
Célok	8
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	10
2. Stratégiai környezet bemutatása	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	32
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	46
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége	55
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	61
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	70
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	71
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	72
1. A HEP IT részletei.....	72
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	72
Jövőképünk	73
Az intézkedési területek részletes kifejtése <i>(kitöltése javasolt, opcionális)</i>	73
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	78
3. Megvalósítás	81
3.1 A megvalósítás előkészítése	81
3.2 A megvalósítás folyamata	81
3.3 Monitoring és visszacsatolás	84
3.4 Nyilvánosság	84
3.6 Érvényesülés, módosítás	85
4. Elfogadás módja és dátuma	86

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Helesfa Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Helesfa Baranya megye aprófalvai közé tartozik. Pécestől 25 km-re, a szentlőrinci kistérségben, a Mecsek nyugati lábánál helyezkedik el. Megközelíthető dél felől a 6-os számú főközlekedési útról – Pécs és Szigetvár között – Szentlőrincnél észak felé fordulva. Cserdi és Bükkösd települések között bekötőút vezet a faluba. Északkelet felől a 66. számú útról Oroszlórról közelíthető meg. A község már az újkőkor szakaszában is lakott volt, a Lengyel kultúra népe élt itt. A Rómaiak idején is voltak lakói a környéknek, erre a feltárt leletek utalnak. A település neve az írott forrásokban az 1332 – 1335 közti időből való pápai tizedjegyzékből bukkant fel először Heleusfolua alakban. A török hódoltság ideje alatt folyamatosan lakott magyar falu volt, lakói azóta is többségében magyarok. A XIX. század közepén kezdett a németység betelepülni a környező németajkú településekről, a század végére arányuk 75 fővel elérte a 10 százalékot. A község barokk templomát 1722-ben Szent Péter és Pál apostolok tiszteletére szentelték fel. Többszöri restaurálás után mai formáját 1828. évben kapta. A Szent Péter és Pálról elnevezett római katolikus templom országos védelem alatt áll. Az itt található kálváriát a hagyomány szerint

Nádasy Imre ajándékozta a falunak. A stációkon található domborművek a pécsi Zsolnay-gyárban készültek.

1890 körül épült a Nádassy-Mattyasovszky kastély, az északi kastélyt 1863-64-ben építették. A kastélyban ma pszichiátriai gondozottakat ápolnak. A kastélyt egy 20 holdas park – arborétum vesz - körül, mely természetvédelmi terület. Az arborétum védett, nyitva áll látogathatók előtt. A kastélyban ma a megyei közgyűlés által

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

fenntartott szociális otthon. Helesfa 130-140 m-es magasságban, egy déli lejtésű domboldalon található, keleti határában folyik a Bükkösi-víz. A település teljes közigazgatási területe 9,87 km², ebből a belterület 43,2752 ha, a külterület pedig 943,4612 ha. A falu kétutcás, ami lényegében mindvégig a Fő utca. Van egy Alsó- és Felsőfal, s van egy szőlőhegyi rész. Az egész településen megtalálhatók a hagyományos hosszházas elrendezésű falusi lakóház típusok. Ebben a környezetben a kertvárosias, szabadon álló, széles, emeletes lakóépületek idegen elemként jelennek meg.

A katolikus templom környezete településközponti vegyes területbe, a meglévő ill. beépítésre szánt területek pedig egységesen falusias lakóterületbe sorolhatók. Kereskedelmi, szolgáltató, gazdasági területeket a településszerkezeti terv a Cserdi felé eső, DK-i részén jelöl. Jelenleg a településen található lakások száma 127.

Jellemző a hagyományos falusias környezet. Megtalálhatóak a jó állapotban fennmaradt nyers-tégla felületképzésű gazdasági épületek, melyek helyi védelem alá helyezettek. A község főterén elhelyezkedő szoborkertben kereszt, I. és II. világháborús emlékmű, egy Zsolnay huszárszobor található.

A Depo elnevezésű helyről, ahol régen a bort gyűjtötték össze, több pince is fúródik a domb mélyébe. A hagyomány szerint Vörösmarty Mihály az egyik pince ajtajára véste nevét. Említésre méltó a csodálatos Zsolnay-kálvária, mely unikum a régióban. Egy szoborparkkal is dicsekedhet a település, melyben Zsolnay – alkotásokat is lehet látni. A hajdan itt birtokos Nádassyak síremlékét is őrzi a település, valamint az uradalmi borospincéből az önkormányzat egy rendezvénytermet alakítottak ki, mely stílszerű a borbemutatókhoz, borversenyekhez. Helesfa közigazgatási területén 2 db nyilvántartott és 3 db azonosítatlan régészeti lelőhely található.

Helesfa úthálózatának hossza 24,4 km, ebből 6,375 km kiépített. Önkormányzati tulajdonukban lévő hányaduk 78 %. A település tömegközlekedési eszközökkel, busszal és vonattal is megközelíthető. A busz két helyen áll meg. Cserdi községgel közös vasútállomása van a Dombóvár-Pécs vasúti fővonalon. A megyei településrendezési tervben szereplő kistérségi kerékpárút tervezett nyomvonala a 6. számú főút felől, Helesfa belterületén áthaladva halad tovább Sásd-Dombóvár, illetve Dinnyeberki irányába. Középületek közül Helesfán található a Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal Helesfai Kirendeltsége, ezen kívül teleház postával és könyvtárral, egy házasságkötő terem, orvosi rendelő, kultúrház, rendezvényterem található a falu központjában.

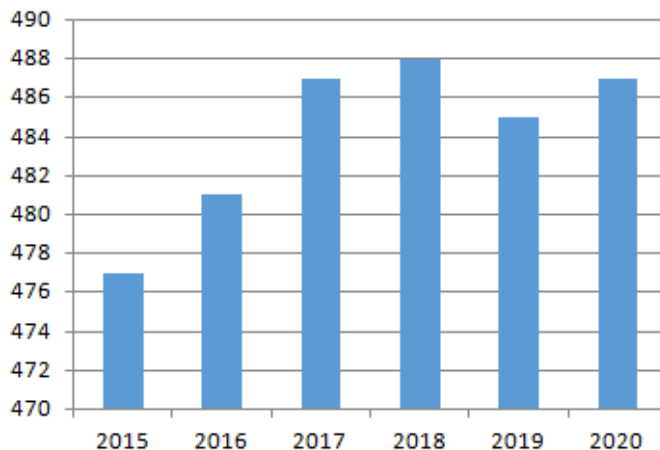
A lakosságszám stagnálónak mondható, az elmúlt években az alábbiak szerint változott a lakosság létszáma:

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 001)	Változás
2015	477	bázis év
2016	481	100,84%
2017	487	101,25%
2018	488	100,21%
2019	485	99,39%
2020	487	100,41%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Lakónépesség

A lakónépesség az elmúlt évtizedekben a kezdeti stagnáló szintről egy lassuló csökkenésbe fordult. A település vezetése mindent megtett a lakosság fogyásának megállítására, azonban a kedvezőtlen gazdasági helyzet, valamint a munkahelyek csökkenése az elvándorlók számának növekedését okozta. 2016-ban egy minimális növekedést jelentő fordulat következett be, mely a következő évekre is jellemző.

Az alábbi táblázatokból azonban kitűnik, hogy a felülvizsgálati időszakban magasabb a 65 éven felüli lakosok aránya, így az öregedési mutatók is kedvezőtlenebbül alakulnak, mint a térségben. Ennek elsődleges oka lehet a településhez tartozó szociális otthon, melynek lakói nagy részben ehhez a korosztályhoz sorolhatók.

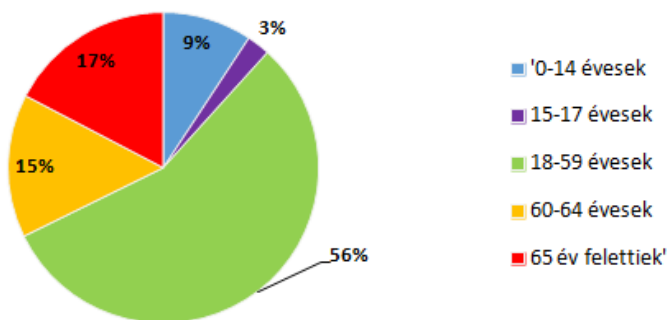
A nők és férfiak aránya kiegyenlített, bár a 65 év feletti korosztályban magasabb a nők száma.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)

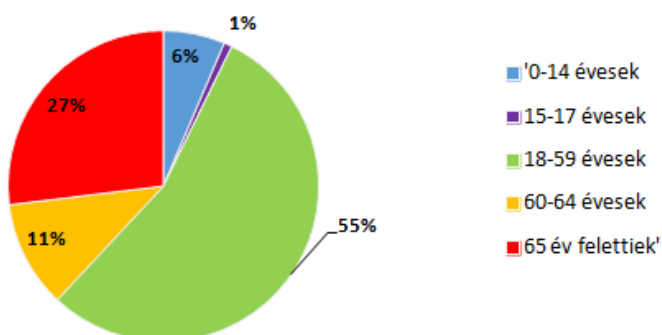
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	248	234	482	51,45%	48,55%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			4	0,83%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	23	15	38	4,77%	3,11%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	6	2	8	1,24%	0,41%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	139	128	267	28,84%	26,56%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	37	26	63	7,68%	5,39%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	43	63	106	8,92%	13,07%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

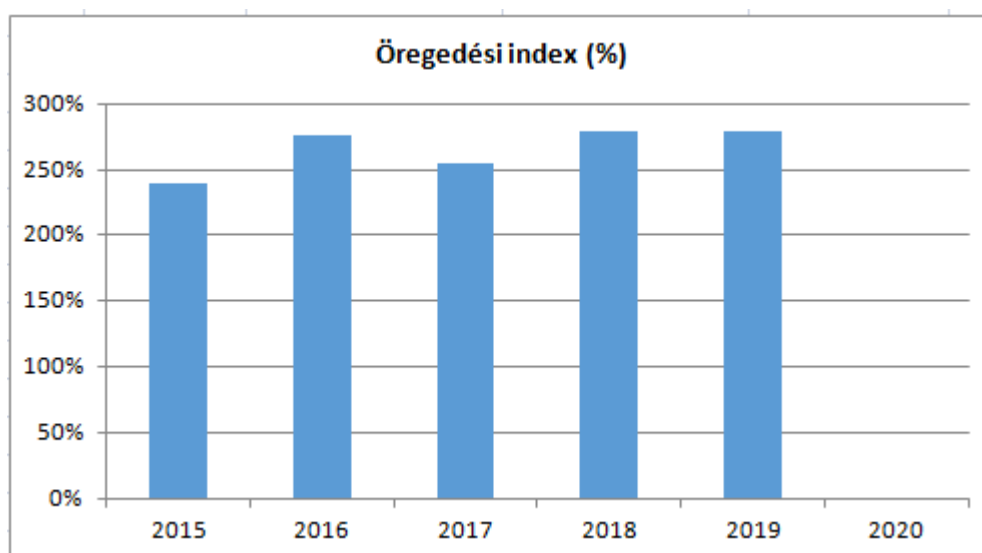

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	91	38	239,47%
2016	102	37	275,68%
2017	102	40	255,00%
2018	106	38	278,95%
2019	109	39	279,49%
2020	-	-	-

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A belföldi vándorlások számát tekintve, a 2017-es kiugrást követően ismét folyamatos csökkenés tapasztalható.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2015	14,58
2016	39,67
2017	47,52
2018	26,67
2019	22,61
2020	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodás folyamatos negatív irányt mutat, több mint hatszorosan meghaladja a halálozások száma az élveszületések számát, amely nagyon magas aránynak mondható. Itt is meg kell jegyezni azonban, hogy a szociális otthon lakói általában idősök és magas a halálozások száma. Egyértelműen előregedő társadalomról beszélhetünk.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2015	-22,92
2016	-31,32
2017	-33,06
2018	-26,67
2019	-37,00
2020	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

A település csendes, nyugodt környezetben helyezkedik el. Ez vonzó lehet a közeli városokból kitelepülő családok számára. A településen adott a sportolás lehetősége, amivel az idősebb és fiatal generáció tagjai egyaránt élhetnek, szabadtéri sportpálya működik a településen, mely alkalmas futballozásra, kézilabda játékokra és egyéb sport játékok rendezésére.

Küldetésünknek érezzük, a település értékeinek megőrzését, a csendes, rendezett természeti környezet adta lehetőségek kihasználását. Fontosnak érezzük, hogy minden itt lakó érezze ezt a nyugalmat és a rendezett környezet nyújtotta lehetőséget kihasználva szerepet vállalhasson a stratégiai célkitűzések között szereplő horgászati, vadászati turizmushoz kapcsolódó falusi turizmus kialakításában.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Helesfa település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az önkormányzat által hozott szabályozást érintő kérdésekben a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény rendelkezik.

A helyi rendeletek alkotásánál és szabályozásánál a releváns célcsoportokra figyelemmel van a képviselő-testület.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása

- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. tv. helyi végrehajtására az alábbi önkormányzati rendeletet alkotta a képviselő-testület:

- A szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló 4/2015.(II.24.) önkormányzati rendelet.

A szociális alapfeladatok ellátására (családsegítés, házi segítségnyújtás, gyermekjóléti szolgálat) egyedi feladatellátási megállapodást kötött Szentlőrinc Város Önkormányzatával, amely a Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc intézményén keresztül látja el a feladatot.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

A Társulás önkormányzatainak képviselő-testületei – a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. 146.§ (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget téve, abból a célból, hogy a térség lakói az önkormányzati közszolgáltatásokhoz minél teljesebb körben jussanak hozzá, a Szentlőrinci Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás feladatait az alábbiak szerint határozták el. A térségben működő települési önkormányzatok a Társulást a térség területének összehangolt fejlesztésére (különösen fejlesztési tervek, programok, pályázatok készítésére, megvalósításra), intézmények fenntartására, valamint a fejlesztések összehangolására hozták létre. Ennek keretében közös projekteket, pályázatokat valósítanak meg, óvodák fenntartásával, működtetésével, fejlesztésével kapcsolatos feladatokat látnak el. A Szentlőrinci Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás intézményfenntartóként gondoskodik az óvodai feladatok ellátásáról a következő települések részére: Szentlőrinc, Csonkamindszent, Kacsóta, Bicsérd, Boda, Zók, Bükkösd, Cserdi, Dinnyeberki, Helesfa, Királyegyháza, Gyöngyfa, Sumony, Szabadszentkirály, Gerde, Pécsbagota, Velény. A társulás a települések óvodai intézményi feladatainak ellátását a Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde fenntartása és működtetése útján végzi.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adatai kimutatása

A helyi esélyegyenlőségi program készítése során az alábbi adatbázisok álltak a rendelkezésünkre:

- KSH adatai
- OSAP statisztikák adatai
- Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának adatai
- Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Bükkösd Tagóvodájának szolgáltatott adatai alapján
- Szentlőrinci Általános iskola Bükkösd Általános iskola tagintézménye által biztosított adatok
- háziorvosi szolgálat által biztosított adatok
- védőnő adatai
- önkormányzat szociális ügyintézőjének birtokában lévő adatok
- helyi adatgyűjtés
- idősek klubjának adatai
- Házigondozó adatai
- a TeIR adatgyűjtései sok helyen pontatlanok, ellentmondásosak, ebben az esetben a helyi adatgyűjtésre támaszkodtunk

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottság béli különbségekben mutatkoznak meg és súlyos, megélhetési zavarokhoz vezetnek. Ez az állapot az érintetteket megbélyegzi, és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. A mélyszegénység fogalma nem azonosítható a cigánysággal. A cigányság és a mélyszegénység két halmazt képez, amelynek van közös metszete, de nem fedi le teljesen egymást.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet:

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bek. értelmében:

a) jövedelem: - az Szt. (1a) bekezdésben foglalt kivétellel, valamint figyelemmel az (1b)-(1c) bekezdésekben foglaltakra - az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett

aa) a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó - megszerzett - vagyoni érték (bevétel), ideértve a jövedelemként figyelembe nem vett bevételt és az adómentes jövedelmet is, és

ab) azon bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról, illetve az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni;

b) vagyon: ha e törvény másként nem rendelkezik, az a hasznosítható ingatlan, jármű, továbbá vagyoni értékű jog, amelynek

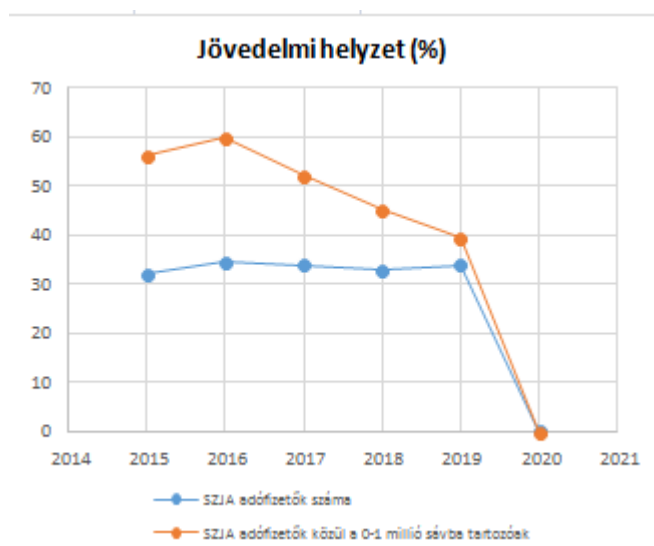
ba) külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát, vagy

bb) együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a nyolcvanszorosát

meghaladja, azzal, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzügyi és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű.

A településen gépjárműadó fizetésére kötelezett gépjárművek száma: 2015 évben: 98 db, az ingatlanok 81%-nál van gépjármű. A település lakosságából 26 fő cigánynak, 4 fő németnek, 6 fő horvátnak vallotta magát. A lakók saját tulajdonú ingatlanokban laknak, kiegészítő mezőgazdasági tevékenységet végezhetnek, végeznek. A településen magas a munkanélküliek aránya, azonban a települési önkormányzat által biztosított közfoglalkoztatással javul a munkanélküliek aránya.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2015	31,89	56,13
2016	34,43	59,88
2017	33,82	52,15
2018	32,99	45,28
2019	33,90	39,38
2020	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

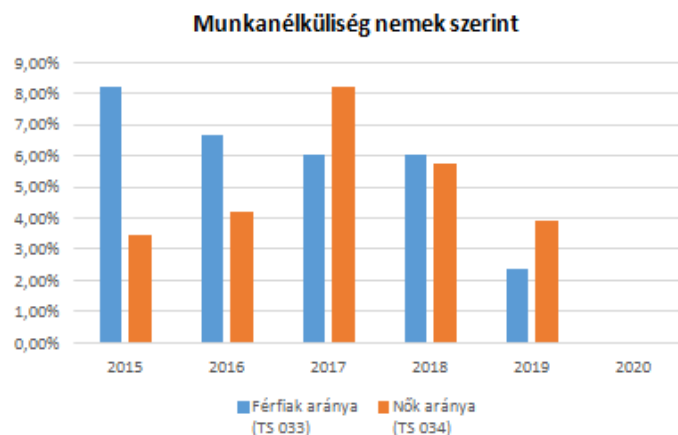
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

A munkanélküliségi ráta mind a férfiak, mind a nők esetében csökkenő tendenciát mutat, amely a közfoglalkoztatási program kiszélesítésének is betudható.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2015	8,24%	3,43%	5,84%
2016	6,67%	4,22%	5,45%
2017	6,04%	8,23%	7,14%
2018	6,04%	5,77%	5,91%
2019	2,34%	3,92%	3,13%
2020	-	-	0,00%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal			

Az álláskeresői járadék szabályait a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény határozza meg.

Álláskeresői járadék illeti meg azt, aki

a) álláskereső,

b) az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap – az 1991. évi IV. törvény 27. § (1) bekezdésében meghatározott - jogosultsági idővel rendelkezik,

c) munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Az álláskeresői járadék folyósításának leghosszabb időtartama 90 nap.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	21	19	24	20	10	0
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	n.a.	1,00	1,00	3,00	1,00	n.a.
	%	-	5,26%	4,17%	15,00%	10,00%	-
21-25 év (TS 038)	Fő	4,00	2,00	n.a.	1,00	n.a.	n.a.
	%	19,05%	10,53%	-	5,00%	-	-
26-30 év (TS 039)	Fő	n.a.	1,00	2,00	n.a.	n.a.	n.a.
	%	-	5,26%	8,33%	-	-	-
31-35 év (TS 040)	Fő	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	n.a.
	%	9,52%	10,53%	8,33%	5,00%	20,00%	-
36-40 év (TS 041)	Fő	2,00	n.a.	1,00	3,00	1,00	n.a.
	%	9,52%	-	4,17%	15,00%	10,00%	-
41-45 év (TS 042)	Fő	2,00	4,00	5,00	1,00	1,00	n.a.
	%	9,52%	21,05%	20,83%	5,00%	10,00%	-
46-50 év (TS 043)	Fő	6,00	3,00	4,00	2,00	1,00	n.a.
	%	28,57%	15,79%	16,67%	10,00%	10,00%	-
51-55 év (TS 044)	Fő	1,00	2,00	3,00	3,00	1,00	n.a.
	%	4,76%	10,53%	12,50%	15,00%	10,00%	-
56-60 év (TS 045)	Fő	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	n.a.
	%	14,29%	5,26%	12,50%	15,00%	10,00%	-
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	1,00	3,00	3,00	3,00	2,00	n.a.
	%	4,76%	15,79%	12,50%	15,00%	20,00%	-
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján 15 évesnél idősebb lakosság nagy része rendelkezik 8 általános iskolai végzettséggel. Általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya alacsony, a nők esetében magasabb az alacsony iskolázottság. 2011-ben 35 fő volt, aki az általános iskola 1. osztályát sem végezte el, 56 fő volt aki az általános iskola 1-7. osztályát végezte el, a 8. évfolyamot elvégezték száma 246fő. Középfokú iskolai végzettséggel rendelkezők száma 97 fő, érettségivel rendelkezők száma 52 fő, egyetemet vagy főiskolát mindössze 14-en végeztek.

A regisztrált munkanélküliek között 2015-ben 4,76% volt azok aránya, akik 8 osztállynál kevesebbet végeztek, míg 2018-ban már 10%. Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma magasabb, 2015-ben 57,14% volt, míg 2019-ben 70%-ra nőtt. Magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők is vannak a nyilvántartott munkanélküliek között, számuk 2015-ben volt a legmagasabb, ekkor 38,1%-át tették ki a regisztrált munkanélkülieknek.

Településünkön nincs olyan, aki az általános iskolai felnőttoktatásban venne részt.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	21	1	4,76%	12	57,14%	8	38,10%
2016	19	1	5,26%	13	68,42%	5	26,32%
2017	24	3	12,50%	13	54,17%	8	33,33%
2018	20	2	10,00%	11	55,00%	7	35,00%
2019	10	n.a.	-	7	70,00%	-	-
2020	n.a.	n.a.	-	n.a.	-	-	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az önkormányzat évek óta részt vesz közfoglalkoztatásban. 2015 és 2017 között 20 körüli volt a foglalkoztatottak száma, majd ez csökkenésnek indult. 2020-ban már csak 5 főt tud az önkormányzat foglalkoztatni.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2015	21	21
2016	24	21
2017	20	19
2018	12	12
2019	7	10
2020	n.a.	5

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

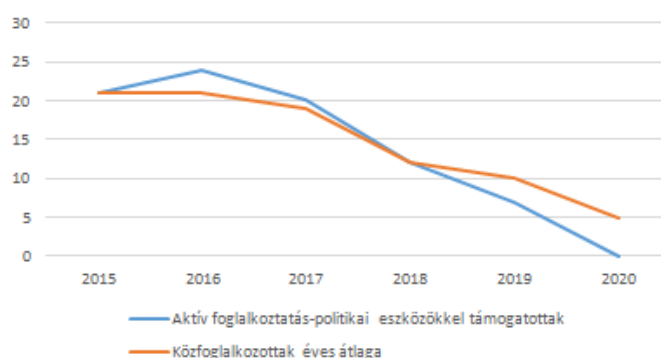
A közmunka értékteremtő és szocializációs hatású. A közfoglalkoztatás keretében elvégzett munkák: belvízelvezetés, közutak rendbe tétele, olyan feladat, amely az önkormányzat feladata, azonban anyagi forrás hiányában erre nem lenne lehetőség. A szocializációs hatás a folyamatos munkalehetőség mellett, javítja a családok megélhetésnek, példát mutat a felnövő generáció részére.

A közfoglalkoztatás 2011. január 1. napjától bevezetésre került megújult rendszere jelentős helyet foglal el a hazai foglalkoztatáspolitikában. Megszűnt a korábbi, háromszintű, közmunkából, közhasznú-és közcélú foglalkoztatásból álló rendszer, és helyébe a szociális feszültségek enyhítésére az egységesen szabályozott közfoglalkoztatás lépett. A közfoglalkoztatás szervezésének feladata a 2011. év második felétől a Nemzetgazdasági Minisztériumtól a Belügyminisztérium feladatkörébe került át.

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény (Kftv.), amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. 2011. év szeptembertől már megkezdődtek az új közfoglalkoztatási programok, s 2012. január 1-jével elindult a közfoglalkoztatás új, teljes rendszere.

A közfoglalkoztatás célja: Foglalkoztatás bővítése, munkahelyteremtés. A közfoglalkoztatás segít a tartósan munkanélküliek, szakképzettség nélküliek és megváltozott munkaképességűek számára visszatérni a munka világába. Segély helyett munkából éljenek az emberek. A közmunka nem cél, hanem eszköz a foglalkoztatás bővítésére.

Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak és közfoglalkoztatottak száma

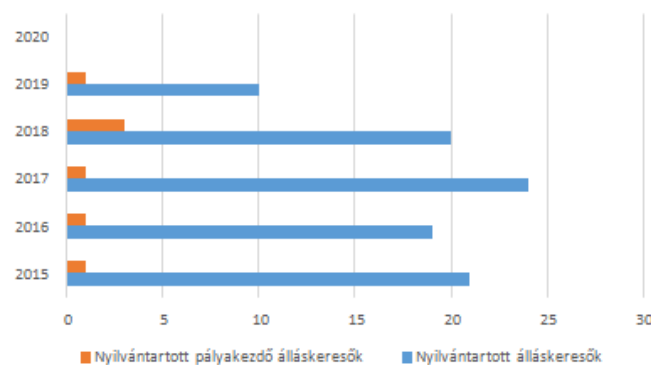
- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok:** településünkön a helyi munkalehetőség csekély, legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat és a Baranya Megyei Boróka Otthon. Kiskereskedelmi és vendéglátó hellyel rendelkezik a település, ami önfoglalkoztató. A munkaképes korú lakosság nagy része Szentlőrincen, illetve Pécsen dolgozik. A regisztrált álláskeresőknél a közmunka program nyújt lehetőséget a helyben történő munkavégzésre. A Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal Helesfai Kirendeltsége látja el a település közigazgatási ügyeit. Minden hét hétfőjén ügygondnok intézi a lakók azon ügyeit, melyet a törvény a Járási Hivatalok körébe utalt.
- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük:** Helesfa településen nem állnak rendelkezésre olyan eszközök, melyek megkönnyítik a fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet, képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésüket. Az utóbbi években lehetőség volt a nyári diákmunkára a Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járáshivatala Munkaügyi Kirendeltsége pályázati lehetőségein keresztül. A nyári diák munka a fiatalok részére biztosít évi 1-2 hónapon át munka lehetőséget helyben.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma

Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2015	21	1
2016	19	1
2017	24	1
2018	20	3
2019	10	1
2020	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Állás keresők

- f) **munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok:** a településen az önkormányzat az egyedüli szerv, amely az aktív korú népesség munkaerő-piaci integrációját segíti, ezt a közfoglalkoztatási programmal valósítja meg. Felnőttképzési program és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatás sem a településen, sem a vonzáskörzetében nincs. Közfoglalkoztatásban a település a saját aktív korú munkanélkülieit foglalkoztatja.
- g) **mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása:** saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatás a képesítés hiánya miatt nem lehetséges, de a közfoglalkoztatás keretében néhány személy foglalkoztatására lehetőség van.
- h) **hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén:** a településen hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén nincs.
- i) **digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei:** a teleház 2018. óta Digitális Jólét Program Pontként is működik, kettő mentorral. A program keretében több eszközt is kapott az önkormányzat (laptop, tablet, okostelefon), melyek mindenki számára hozzáférhetőek nyitvatartási időben, használatukban pedig a mentorok nyújtanak segítséget.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és az állás keresők számára elérhető támogatásokat.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. évben jelentős mértékben átalakult.^[1] Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai el lettek választva, egységesedtek a segélyezéssel kapcsolatos hatáskörök, módosult a szociális törvény alapján kötelezően biztosítandó ellátások köre, bővült az önkormányzatok mozgástere az általuk nyújtott ellátások meghatározásában, valamint átalakult a finanszírozás rendszere. Az aktív korúak ellátása jegyzői hatáskörből a járási hivatal hatáskörébe került. Továbbra is a járási hivatalok hatáskörébe tartozik az **alanyi ápolási díj** (az alapösszegű, a fokozott ápolási szükségletre tekintettel

megállapított emelt összegű, valamint a kiemelt ápolási díj), **az időskorúak járadéka**, az alanyi és normatív jogcímen megállapított **közfogyéllátás** és az **egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság**. A felsorolt állami felelősségi körben nyújtott, és 100 %-ban központi költségvetési forrásból kifizetett szociális ellátásokon túl más ellátások nyújtásáról, jogosultsági feltételeiről az önkormányzatok döntöttek az ún. települési támogatás keretében.

A járási hatáskörbe kerülő aktív korúak ellátása keretében kétféle ellátástípus állapítható meg: a **foglalkoztatást helyettesítő támogatás** vagy az **egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás** (új ellátás a korábban rendszeres szociális segélyre jogosultak egy részre erre válik jogosulttá).

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályaiban – a hatáskör változáson túl – nem volt változás. A rendszeres szociális segélyre jogosultak 2015. március 1-jétől foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás ellátás típusra válhattak jogosulttá.

Az egészségkárosodottak és a gyermekük felügyeletét megoldani nem tudók ugyanazon jogosultsági feltételek mellett részesülnek a rendszeres szociális segély helyébe lépő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, mint a korábbi rendszeres szociális segélyben. A különbség annyi, hogy a továbbiakban nem a jegyző, hanem a járási hivatal állapítja meg az ellátást. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás összegét a rendszeres szociális segély összegére vonatkozó szabályok alapján kell kiszámítani. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, a rendszeres szociális segélyhez hasonlóan nem fix összegű támogatás, hanem a család egy fogyasztási egységre jutó jövedelmét egészíti ki egy bizonyos jövedelemhatárig. Az ellátás maximális összegére vonatkozó szabályok sem változnak, tehát a maximális összeg a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ával egyenlő (ez 2015-ben 46 662 Ft). Azokban a családokban, ahol a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személy is él, az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás maximum összege a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ának és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegének különbözete (azaz 2015-ben 23 862 Ft). Az a személy, aki egészségkárosodására tekintettel részesült rendszeres szociális segélyben, március 1-jétől egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra lesz jogosult.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. szabályozza, mely személyek minősülnek egészségkárosodottnak. A szociális támogatásoknak a járásoknál az úgynevezett jövedelemkompenzáló-, míg az önkormányzatoknál a kiadáskompenzáló támogatások igényelhetők. A jövedelemkompenzáló támogatás célja, hogy mindenki számára biztosítsanak egyfajta minimumot a túléléshez, ha nincs más jövedelme.

Az önkormányzatoktól kérhető kiadáskompenzáló támogatások elnevezése márciustól egységesen **települési támogatás** lett; ebbe tartoznak majd bele a korábbi különböző átmeneti-, családi krízis-, lakásfenntartási- vagy más címen kifizetett segélyek. A települési támogatások helyi rendszeréről, szempontjairól, igénylési feltételeiről, valamint a segély összegéről 2015. márciusig valamennyi települési önkormányzat képviselő-testületének rendeletet kellett alkotnia.

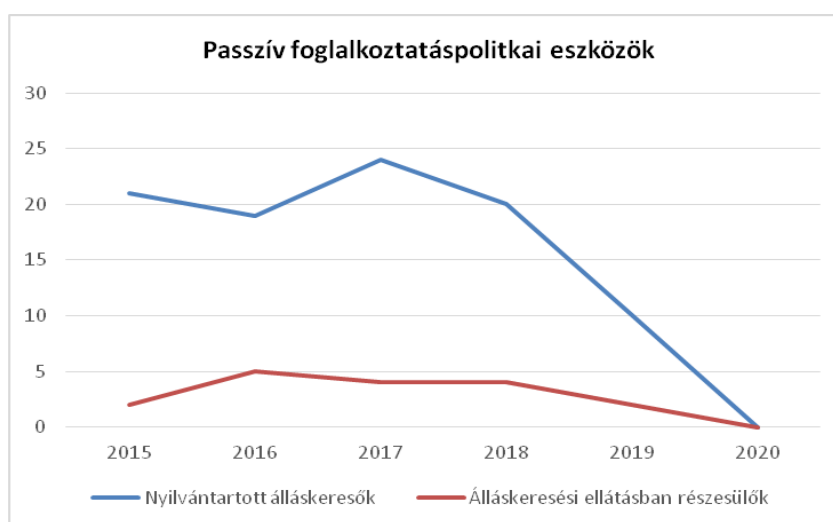
Az önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások közül biztosítja az **étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a családsegítési és gyermekjóléti feladatellátást**.

A képviselő-testület az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg **étkezéséről** gondoskodik, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. A képviselő-testület a **házi segítségnyújtást, családsegítési és gyermekjóléti** feladatok ellátását a törvényben meghatározottak szerint Szentlőrinc Város Önkormányzata által létrehozott és fenntartott szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ útján biztosítja, amelynek keretében az önkormányzat egyedi feladatellátási szerződést kötött.

Az önkormányzat a 8/2017. (VIII.17.) szociális ellátásokról szóló rendeletében szabályozza a helyi viszonyoknak és sajátosságoknak megfelelő szociális ellátási formákat. A pénzübeli ellátások között különbséget tesz a helyi rendelet eseti és rendszeres ellátások között. Eseti ellátások: a települési létfenntartási támogatás, települési temetési támogatás és települési rendkívüli támogatás. A rendszeres ellátások: települési létfenntartási és települési lakásfenntartási támogatás. Az ellátások folyósításáról a első fokon a polgármester dönt. A rendelet természetben nyújtott szociális ellátások folyósításáról is rendelkezik: gyógyszer-támogatás, köztemetés, élelmiszer-támogatás. Tüzelőanyag támogatás a szociális rendeletbe nincs beépítve azt egy önálló rendelet szabályozza, mely szintén természetbeni szociális ellátás, mely szorosan kapcsolódik az állam által kiírt szociális tüzelőanyag pályázathoz.

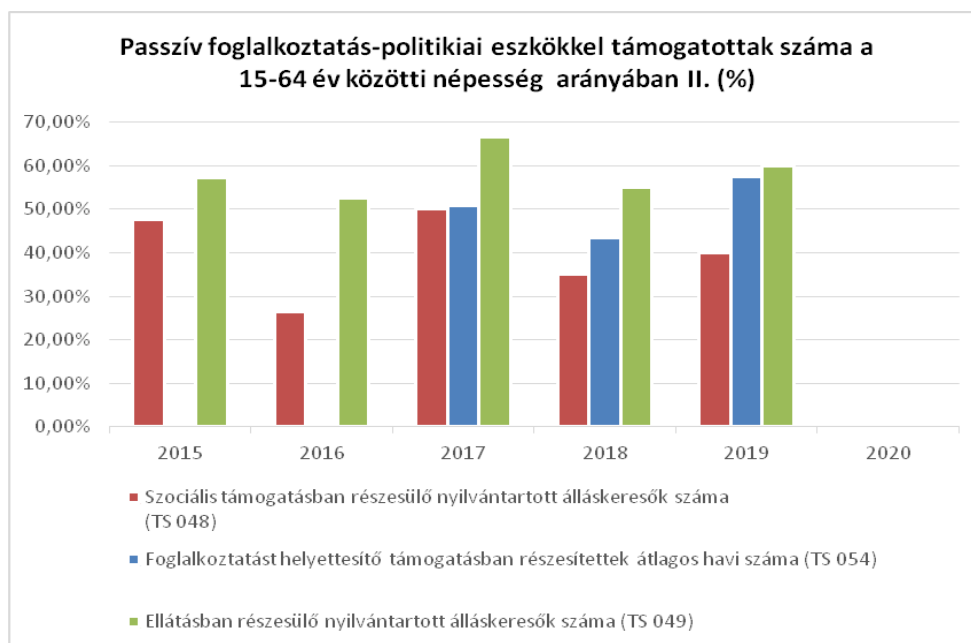
Álláskeresői segélyben részesülők számát tekintve megállapítható, hogy évről évre egy-egy fő eltérést mutat, majd 2015-től kicsit nagyobb arányú csökkenést mutat, majd az utóbbi években stagnálás látható..

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresői száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	21	6,03%	2	9,52%
2016	19	5,56%	5	26,32%
2017	24	6,96%	4	16,67%
2018	20	5,81%	4	20,00%
2019	10	2,97%	2	20,00%
2020	n.a.	-	n.a.	-

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	10	47,62%	n.a.	-	12	57,14%
2016	5	26,32%	n.a.	-	10	52,63%
2017	12	50,00%	12	50,71%	16	66,67%
2018	7	35,00%	9	43,35%	11	55,00%
2019	4	40,00%	6	57,50%	6	60,00%
2020	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A rendszeres szociális segély ellátás megszűnt, a korábban rendszeres szociális segélyre jogosultak egy az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra válik jogosulttá.

A korábbi rendszeres szociális segélyezettek felülvizsgálatát az érintett önkormányzatok jegyzőinek 2015. február 28-ig kellett elvégezniük. Az ügyfél élethelyzetéhez igazodóan helyette egészségügyi és gyermekfelügyeleti támogatás vagy foglalkoztatást helyettesítő támogatást állapítottak meg. 2015. március 1-jétől a foglalkoztatást helyettesítő támogatást a járási hivatalok állapítják meg. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályai nem változtak és az ellátás mértéke továbbra is 22.800 Ft. Változatlanul érvényes, hogy a támogatás feltételeként az ügyfeleknek együtt kell működnie a foglalkoztatási szervvel és a számára felajánlott munkát el kell vállalnia. Fontos tudni, hogy az ellátás felülvizsgálata továbbra is évenként történik a járási

hivataloknál. Ahhoz, hogy valaki jogosult maradjon az ellátásra, a felülvizsgálatot megelőző évben legalább 30 munkavégzéssel töltött napot kell tudnia felmutatni. A kérelmezők az aktív korúak ellátását a járási hivataloktól kérhetik formanyomtatványon a szükséges jövedelemigazolások, ill. az egészségügyi állapotok igazolására szolgáló iratok csatolásával

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	7
2018	4
2019	7
2020	n.a.

Forrás: TelR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A költségvetési törvény elfogadásával az Országgyűlés 2014. december 15-én a normatív lakásfenntartási támogatás 2015. március 1-jével történő megszüntetéséről döntött. Ezen időponttól túl az önkormányzatok dönthetik el, milyen támogatást folyósítanak a lakhatási problémákkal küzdő háztartásoknak. A település biztosítja a lakásfenntartási hozzájárulást, amii fontos eszköz a lakhatási szegénység által leginkább sújtott emberek problémái kezelésében. A feltételrendszer szigorodott. A támogatást nem készpénzben, hanem az ügyfél által kiválasztott szolgáltatónak utalják. A legalacsonyabb jövedelmű háztartások esetében ugyanis a rezsicsökkentés sajnos nem mérsékelte a lakhatási költségeket olyan mértékben, hogy az indokolná a támogatás megszüntetését. Vannak háztartások, ahol előrefizetős mérő van felszerelve, ezzel elkerülhető az adóssághalmozás.

A belterületen lévő lakások 5 %-a komfort nélküli lakás, alapozással mind rendelkezik, 30% nem szilárd falazatú, az ingatlanok 95 %-a ivóvízzel, 100 %-a árammal ellátott. A településen csatornahálózat nincs. Vezetékes gáz nincs bekötve, egyedi fűtés van az ingatlanokban.

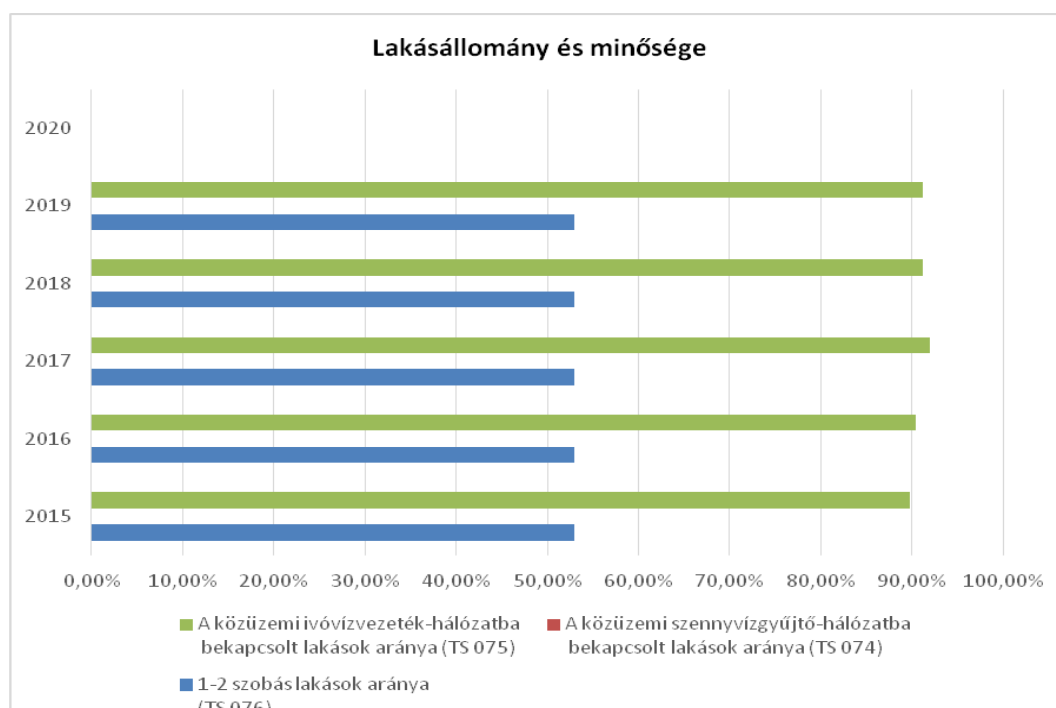
A településen 136 lakás (családi ház) van, ebből egy sem elégtelen lakáskörülményeket biztosító lakás. Szociális lakásállománya és bérlakása az önkormányzatnak nincs. Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nincs a településen.

Feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzet nem volt a településen évek óta, a településen hajléktalan személy nem él. Lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma évről – évre nő. Az önkormányzat adósságcsökkentési támogatásban nem részesít senkit.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2015	136	n.a.	n.a.	52,94%	-	89,71%
2016	136	n.a.	n.a.	52,94%	-	90,44%
2017	136	n.a.	n.a.	52,94%	-	91,91%
2018	136	n.a.	n.a.	52,94%	-	91,18%
2019	136	n.a.	n.a.	52,94%	-	91,18%
2020	n.a.	n.a.	n.a.	-	-	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

nem releváns

b) szociális lakhatás

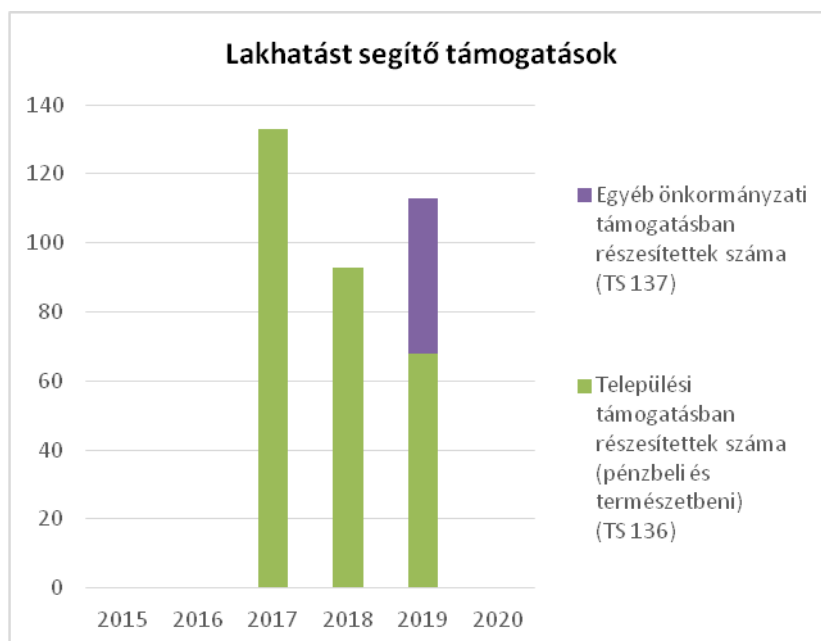
nem releváns

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

d) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	133	n.a.
2018	93	n.a.
2019	68	45
2020	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

e) eladósodottság: A településen megjelent az eladósodottság, ami jellemzően a felvett hitelek törlesztő részletének megemelkedéséből adódik. Az Otthonvédelmi Akcióterv keretein belül létrehozott Nemzeti Eszközkezelő feladata egy olyan program működtetése, amely a jelzáloghitel-törlesztés miatt súlyosan eladósodott, a gazdasági válság miatt kiszolgáltatott helyzetbe került családok lakhatását hosszú távon biztosítani képes. Az Eszközkezelő a hiteladósok ingatlanát az állam javára megvásárolja, egyben biztosítja a bérlet lehetőségét. A társaság küldetése a fentiekkel összhangban az otthonok és a családok védelme, a gazdasági válság hatásainak tompítása. A Nemzeti Eszközkezelő programja azoknak a hiteladósoknak nyújt segítséget, akik teljesítik a törvényi feltételeket. A NET programhoz csatlakozást mind a deviza, mind a forint alapú jelzálogkölcsön-szerződéssel rendelkező hiteladósok kezdeményezhetik, függetlenül attól, hogy a kölcsön lakásvásárlásra irányul vagy éppen szabad felhasználású. A NET program a leginkább rászoruló hiteladósokon kíván segíteni. A program a három szereplő – hiteladós, hitelező és a Magyar Állam – közös áldozatvállalásán alapul. Ennek keretében: a hiteladós lemond az ingatlan tulajdonjogáról, és bérliként otthonában maradhat vagy a Magyar Állam megvásárolja a felajánlott ingatlant és a hitelező elengedi a hiteladós fennmaradó tartozását. A Magyar Állam nevében a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. minden olyan ingatlant megvásárol, amelynek eladásához a hitelező pénzügyi intézmények hozzájárultak. A Nemzeti Eszközkezelő ennek érdekében felveszi a kapcsolatot a hiteladóssal, időpontot egyeztet vele, hogy a lakóingatlant műszakilag felmérje, valamint, hogy megkössék az adásvételi szerződést és bérleti szerződést. Ennek eredményeképp a korábbi hiteladós – mint bérlet – továbbra is az otthonában maradhat. Bérliként az Eszközkezelőtől határozatlan időtartamra bérli az ingatlant, melynek használatáért havi bérleti díjat fizet.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása: Szőlőhegyben 4 db lakás céljára használt ingatlan van. Ezen ingatlanok lakói közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférése nem biztosított.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői): *a település területén telep, szegregátum nincs*
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya; *nem releváns*
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai: *nem releváns*

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997 évi CLIV. törvény 152. §-a előírja, hogy a helyi önkormányzat az egészségügyi szakellátási intézményműködtetési kötelezettségének részeként gondoskodik

a) a tulajdonában, illetve fenntartásában lévő, közfinanszírozott egészségügyi szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató működtetéséről,

b) a 2013. április 28-án tulajdonában, illetve fenntartásában lévő egészségügyi szolgáltató számára - az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló törvény alapján - megállapított közfinanszírozott szakellátási feladatok ellátásáról,

c) a tulajdonában lévő, közfinanszírozott egészségügyi szakellátási feladat ellátására szolgáló vagyonhoz kapcsolódó - az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló törvény alapján a helyi önkormányzat rendelkezési joga alá tartozó szakellátási kapacitással ellátandó - közfinanszírozott egészségügyi szakellátási feladatok ellátásáról.

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében köteles gondoskodni

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását, annak esetleges romlása esetén –lehetőségeihez mérten– saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések megtételét,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai szintekre irányuló egészségfejlesztési programokban, valamint támogatja az aktívan kezdeményezi azokat.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátás helyben, vállalkozó formában működtetett háziorvosi praxis keretében biztosított. A háziorvosi szolgálatot a Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerve finanszírozza, amely támogatás a lakosságszámtól függő normatív finanszírozásból és a kártyával bejelentkezett betegek utáni teljesítménydíjazásból tevődik össze.

A járóbeteg-szakellátás a Szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban, Pécssett és Szigetváron biztosított a lakosság részére. 2009. június 25. napján, a térségi önkormányzatok azzal a céllal alapították meg a LŐRINC-MED Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságot, hogy a térség kiemelkedően rossz egészségügyi helyzete javuljon, a magas fokú morbiditási ráta pedig ezáltal csökkenjen.

Felek 2012. év novemberében egészségügyi feladat-átvállalási szerződést kötöttek az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó sürgősségi betegellátás, a Központi Ügyeleti ellátás biztosítás céljából. A Kft ellátja a központi ügyeleti, a Hospice és az Otthonápolási tevékenységen felül a lakosság egészségi állapotának javítását, a jobb életminőség elősegítését célzó tevékenység elvégzésével, az egészségkárosító környezeti, társadalmi és egyéb hatások elleni fellépéssel, az egészség fejlesztését, betegségek megelőzését, egészségfejlesztési, egészségvédelmi, betegségmegelőzési, gyógyító és orvosi rehabilitációs szolgáltatások működtetésével. A Kft az ellátásokat szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban (7940 Szentlőrinc, Eszterházy u. 1.) biztosítja.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	74	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	98	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	1
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	1
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az Szt. természetbeni ellátásként biztosítja a rászorulóknak részére a közgyógyellátási igazolványt. A közgyógyellátási igazolvány a kormányhivatal által kibocsátott, plastik kártya formátumú hatósági igazolvány, amellyel a közgyógyellátásra való jogosultság igazolható. Közgyógyellátás keretében gyógyító ellátás csak hatályos (le nem járt) és egyben érvényes közgyógyellátási igazolvánnyal rendelhető, illetve vehető igénybe. A közgyógyellátási kérelmet a lakóhely szerint illetékes járási hivatalhoz kell benyújtani, azonban a kérelem benyújtása előtt fel kell keresni a háziorvost, hogy igazolja a havi rendszeres gyógyító ellátásokat. A kérelmet formanyomtatványon kell benyújtani, és csatolni kell a közgyógyellátás iránti igény alapjául szolgáló tények igazolását, illetve, ha egyéni gyógyszerkeretet is igényelni kíván, akkor zárt borítékban a háziorvos által a havi rendszeres gyógyító ellátásokról kiállított igazolást is. Alanyi jogú közgyógyellátáson alapuló kérelem esetén, ha a kérelmező nyilatkozik arról, hogy egyéni gyógyszerkeret megállapítására nem tart igényt, kérelméhez nem kell csatolni a háziorvos igazolását. A közgyógyellátásra való jogosultságról a lakóhely szerint illetékes járási hivatal dönt. A közgyógyellátás jogosultsági feltételeinek fennállása esetén a járási hivatal határozatában megállapítja a közgyógyellátásra való jogosultságot, a jogosultság kezdő időpontját és a gyógyító ellátások elismerhető költsége figyelembe vételével a gyógyszerkeret összegét.

A közgyógyellátás során a gyógyszerek árához nyújtott támogatás összege a gyógyszerkeret erejéig korlátozva van. A gyógyszerkeret tehát az az összeg, amelyben egy-egy jogosult számára korlátozták a gyógyszer térítési díjához nyújtott hozzájárulás összegét. Az eseti keret összegét pedig nem az eljáró hatóságok határozzák meg, hanem a tárgyévben beadott kérelmek vonatkozásában a költségvetési törvény. A gyógyászati segédeszköz és a rehabilitációs gyógyászati ellátás térítési díjához a közgyógyellátás keretében nyújtott támogatás az ún. közfinanszírozás alapjául elfogadott árhoz igazodik, az ellátások a közfinanszírozás alapjául elfogadott ár erejéig térítésmentesek. A közgyógyellátás keretében rendelhető gyógyászati segédeszközök körét az OEP a tb támogatás megállapítására irányuló hatósági eljárás során határozza meg. Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár a járási hivatal határozata alapján hatósági nyilvántartást vezet a közgyógyellátásra jogosultak jogosultságáról és gyógyszerkeretükről.

A másik természetben biztosított ellátás az ápolási díj, amely a gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

Az alanyi jogcímen biztosított ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Szabályozó jogszabályok: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 40-44. §-ai, a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatás fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. tv. 16. § h) pontja, a 44/A. § (2) bekezdése.). Az ellátás pénzbeli, amely ellátás jövedelmi helyzettől független.

Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont], ha állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi.

Súlyosan fogyatékos személy az, akinek segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik, vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik, és ezért kizárólag tapintó - halló - életmód folytatására képes vagy hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére és spontán elsajátítására segédeszközzel sem képes és halláskárosodása miatt a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad vagy értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizennegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt középsúlyos vagy annál nagyobb mértékű. Továbbá aki IQ értékétől függetlenül a személyiség egészét érintő (pervazív) fejlődési zavarban szenved, és az autonómiai tesztek alapján állapota súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető vagy mozgásszervi károsodása, illetőleg funkciózavara olyan mértékű, hogy helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy állapota miatt helyváltoztatásra még segédeszközzel sem képes, vagy végtaghiánya miatt önmaga ellátására nem képes és állandó ápolásra, gondozásra szorul.

Tartósan beteg az a személy, aki előreláthatólag három hónapnál hosszabb időtartamban állandó ápolást, gondozást igényel. A járási hivatal - kérelemre - kiemelt ápolási díjra való jogosultságot állapít meg annak a személynek, aki a jogszabályi feltételeknek megfelel. Fokozott ápolást igénylő az a személy, aki mások személyes segítsége nélkül önállóan nem képes étkezni vagy tisztálkodni, vagy öltözködni vagy illemhelyet használni vagy lakáson belül - segédeszköz igénybevételével sem - közlekedni, feltéve, hogy esetében a fenti pontokban foglaltak közül legalább három egyidejűleg fennáll. Az ápolási díj folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A Szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban, Pécssett és Szigetváron biztosított a lakosság részére. Szentlőrincen lehetőség van igénybe venni az ún. manager-szűrést, melynek keretében belgyógyászati, labor, nőgyógyászati, szemészeti, fül, orr, gégészeti, urológiai, reumatológiai, bőrgyógyászati, kardiológiai vizsgálatot, EKG-t, mellkasröntgent, hasi-és kismedencei ultrahangot, doppler vizsgálatot, valamint életmód tanácsadást végeznek.

A településen egészségügyi szűréseken való részvételre nincs lehetőség, ilyen célból Pécsre vagy Szentlőrincre kell utazni.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fejlesztő és rehabilitációs szolgáltatások - fizioterápia, mozgásszervi terápiák – Szentlőrincen és Pécssett járó betegként vehetők igénybe. Bent fekvő betegek a Harkányi Gyógyfürdő Kórházban, illetve a kezelések egy része a Szigetvári Kórházban vehetők igénybe.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az általános iskolások és óvodások közétkeztetését a Bükkösi önkormányzat fenntartásában működő konyháról biztosított. A közétkeztetését vállalkozóval kötött szerződéssel biztosítja az önkormányzat, melynek keretén belül a vállalkozó kötelezettséget vállalt arra, hogy az ételek a gyermekek életkorának megfelelőek, és tartalmazzák a jogszabályban meghatározott, az adott korcsoportra vonatkozó energia- és tápanyagszükségletet.

A konyha kötelezettséget vállalt arra, hogy az ételek az életkornak megfelelőek és tartalmazzák a 67/2007. (VII.10.) GKM-EüM-FVM-SZMM együttes rendelet mellékletében szabályozott, az adott korcsoportra vonatkozó energia- és tápanyagszükségletet. Az ételek nyersanyag összetételénél különös figyelemmel kell lenni a gyermekek fejlődésére, az egészséges táplálkozást biztosító tápanyagok felhasználására. A felnőtt étkezésnél, ha az étkezésben részesített személy egészségi állapota indokolja, a háziorvos javaslatára az étkezés keretén belül az igénybevevő részére a konyháról diétás étkeztetést biztosítunk.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az egészségmegtartást támogató, sportolásra lehetőséget biztosító infrastruktúra, kedvező a településen. Rendelkezünk egy sportpályával, kültéri fitness eszközökkel és a gyerekek számára játszótérrel. A létesítmények térítésmentesen igény bevehető.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Szentlőrinc Város Önkormányzat, mint fenntartóval kötött megállapodás alapján a Szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központon keresztül történik a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat ellátása. A szociális étkeztetés a Boróka Szociális Otthonból biztosított.

g) drogprevenációs szolgáltatások;

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szolgáltatások nyújtásakor hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Pozitív diszkrimináció a szociális és egészségügyi ellátás keretein belül nem volt.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2015	21	1
2016	19	1
2017	24	1
2018	20	3
2019	10	1
2020	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Az önkormányzat minden év őszén megrendezi az Idősek Napját. Évente visszatérő rendezvény a Mikulás ünnep, a karácsonyi ünnepség, valamint a családi nap és a gyereknap.

Az NYMTIT minden évben egy alkalommal road - show-t rendez, ahol részt vesznek, a falu lakói és –egy ismereti anyag bemutatása után - tesztíráson „beszámolnak” a hulladéktárolóról, szülő ismereteikről.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2018)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
n.a.	1	308	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások: etnikai konfliktus a településen nincs

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A település lakóira jellemző, hogy ha nagy beruházás történik, a falu apraja – nagyja segítséget nyújt. Az elmúlt 28 évben az összefogás volt jellemző a falura. Az építkezéstől a takarításig mindenben részt vállaltak. A településen a közfoglalkoztatás - hagyományos közmunkaprogramok keretében gondoskodnak a közterületek, temető, játszótér rendben tartásáról. A nagyobb volumenű felújítások terén az összefogás és a társadalmi ma is jelen van.

Az önkormányzat minden évben iskolakezdési támogatást biztosít az általános és középiskolás gyermekek szüleinek, továbbá az iskolás és óvodás gyermekek részére mikulás csomagot adományoz. Minden év karácsonyán az idősek is részesülnek karácsonyi csomag adományban.

A helyi rendelet alapján a közmunka programban megtermelt zöldséget természetbeni juttatásként az önkormányzat kiosztja a rászorulóknak, minden évben pályázatot nyújt be a szociális tüzelő anyagra, ezzel segítve a rászoruló családokat.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Településen nem jellemző az efféle kezdeményezés.

e) helyi lakossági önszerveződések.

A helyi kisgyermekes szülők alkotta közösség több rendezvényt szervezett, illetve a játszótér eszközeinek felújítása is hozzájuk köthető.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen kisebbségi önkormányzat nem működik.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
<i>beazonosított problémák</i>	<i>fejlesztési lehetőségek</i>
Magas a településen a munkanélküliek között a tartósan munkanélküli	Minél több munkanélküli bevonása a közmunka programba, végső cél visszairányításuk a munka világába
A településen magas a csak alapfokú iskolai végzettséggel és a szakképzettséggel nem rendelkező személyek száma	Az önkormányzat alapképzést, mezőgazdasági projektben dolgozók részére képzést biztosít.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	248	234	482	51,45%	48,55%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			4	0,83%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	23	15	38	4,77%	3,11%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	6	2	8	1,24%	0,41%

Forrás: TelR, KSH Tstar

Nemzetközi szabályozás a gyermeki jogok területén:

A gyermekek joga elválaszthatatlan az emberi jogoktól, így e jogok mai tartalmát meghatározó nemzetközi dokumentumok sorában elsőként kell említeni az 1948-ban elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, valamint az 1952-ben megalkotott Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmányát. Alapvetően meghatározó a gyermekjogok terén az Egyesült Nemzetek Szervezetének a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezménye (Gyermekei Jogi Egyezmény), amelyet az 1991. évi LXIV. törvénnyel Magyarország is kihirdetett. (ld. a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről). Országunk ezzel valamennyi fent felsorolt dokumentumhoz csatlakozott. Az Egyezmény 6. cikke tartalmazza, hogy az Egyezményben részes államok elismerik, hogy minden gyermeknek veleszületett joga van az életre. Az Egyezményben részes államok a lehetséges legnagyobb mértékben biztosítják a gyermek életben maradását és fejlődését.

A gyermekek helyzetének vizsgálatánál elsőként néhány fogalmat és szabályozást kell áttekintenünk.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A **védelembe vétel** a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy

segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. (Gyvt. 68. § (1) bek.)

A gyámhatóság - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - védelembe veheti továbbá: a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértési tényállást megvalósító gyermeket és a szabálysértést elkövetett fiatakorút, a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatakorút. (Gyvt. 68. § (2) bek.)

A védelembe vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése és ellátásának megszervezése, a szülői nevelés támogatása érdekében a gyámhatóság a gyermek részére a gyermekjóléti szolgálat családgondozóját rendeli ki és a veszélyeztetettség okának megszüntetése érdekében intézkedést tesz, így különösen:

a) kötelezi a szülőt, hogy folyamatosan vegye igénybe a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, az Nktv. hatálya alá tartozó iskolaotthonos nevelést-oktatást, illetve kollégiumi ellátást,

b) kötelezi a szülőt, hogy gyermekével keressen fel valamely családvédelemmel foglalkozó személyt vagy szervezetet,

c) kötelezi a szülőt arra, hogy gyermeke vegye igénybe az egészségügyi szolgáltatásokat,

d) kezdeményezi a háziorvosnál - súlyos veszélyeztetettség esetén bármely orvosnál - a betegsége, illetve szenvedélybetegsége következtében állandóan vagy időszakosan kóros elmeállapotú szülő, illetve a gyermekkel együtt élő más hozzátartozó orvosi vizsgálatát,

e) intézkedik - az illetékes szervek bevonásával a gyermek egészségét veszélyeztető körülmények megszüntetéséről,

f) magatartási szabályokat állapít meg a gyermek számára a kifogásolt magatartás megszüntetése érdekében,

g) figyelmezteti a szülőt helytelen életvezetésének, magatartásának következményére, és felszólítja annak megváltoztatására, figyelmezteti továbbá a szülőt a Gyvt. 68. § (5) bekezdés szerinti jogkövetkezményre,

h) kötelezheti a szülőt és a gyermeket, illetve felkérheti a konfliktusban érintett más személyt arra, hogy a nevelési-oktatási intézményben előforduló erőszak miatt kialakult helyzet vagy más súlyos konfliktushelyzet kezelése érdekében jelenjen meg iskolapszichológusi vizsgálaton, illetve vegye igénybe a konfliktuskezelést segítő szolgáltatást. (Gyvt. 68. § (3) bek.)

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

- Pénzbeli és természetbeni ellátások:
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
 - c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
 - d) az otthonteremtési támogatás,
 - e) a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
 - a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
 - b) a gyermekek napközbeni ellátása,
 - c) a gyermekek átmeneti gondozása.

- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:
 - a) az otthont nyújtó ellátás,
 - b) az utógondozói ellátás,
 - c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.
- A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:
 - a) a védelembe vétel,
 - b) a családbafogadás,
 - c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
 - d) az átmeneti nevelésbe vétel,
 - e) a tartós nevelésbe vétel,
 - f) a nevelési felügyelet elrendelése,
 - g) az utógondozás elrendelése,

Hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekké minősítés szabályai, 2013. április 1-től változtak. E szerint **halmozottan hátrányos helyzetű gyermek** az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozat alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik.
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy.
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek. (Gyvt.67/A.§(1). bek.)

Halmozottan hátrányos helyzetű:

- a) az rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált, aki esetében a fentiek (Gyvt.67/A.§(1) bekezdés a)- c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt. (Gyvt. 67/A.§(2) bek.)

A szabályozás célja a gyermek hátrányainak kompenzálása, esélyeinek növelése koragyerekkortól fiatal koráig, minél sikeresebb társadalmi integrációjának elősegítése érdekében. Az *iskolai végzettségéről* szóló nyilatkozat megtétele önkéntes alapon történik.

A jegyzői gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra (egy évre) – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek (fiatal felnőtt) hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermekhelyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A védelembe vett, valamint a veszélyeztetett gyermekek száma tartósan nulla, egyetlen évben, 2016-ban került sor egy fő kiskorú védelembe vételére.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	1	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt. 151. § (5) és (5a) bekezdésében meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, a 20/A. §-ban meghatározott természetbeni támogatásnak, a Gyvt. törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére. (Gyvt. – 1997. évi XXXI. tv. 19-20/B. §)

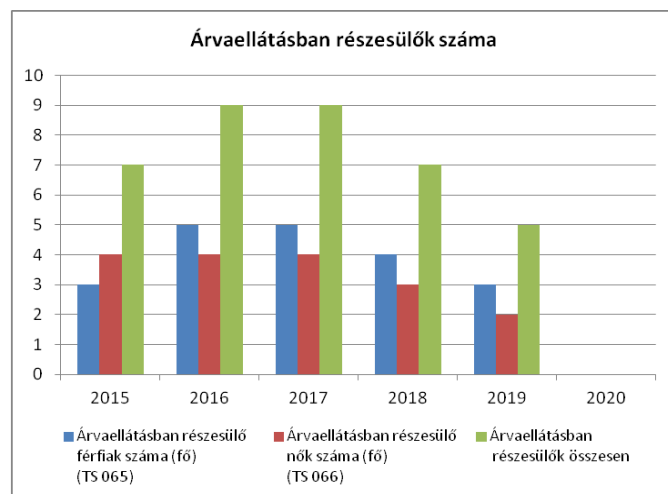
4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	21
2018	18
2019	14
2020	14

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A jegyző, mint gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a jogszabályban meghatározott mértéket. Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult. A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel pénzbeli támogatást nyújt 6000.- forint, halmozottan hátrányos helyzetűek részére pedig 6500.- forint értékben.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2015	3	4	7
2016	5	4	9
2017	5	4	9
2018	4	3	7

2019	3	2	5
2020	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati

adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Az önkormányzat minden általános iskolás gyermeknek 50%-os étkeztést biztosít. A gyermekvédelmi kedvezményre jogosultaknak a szünidei étkezés biztosított.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

A településen minden gyermek magyar állampolgársággal rendelkezik.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Nem releváns.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Visszaulva a 3.5 pontban leírtakra a településen szegregált lakókörnyezet, telep nincs.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Mötv. rendelkezése szerint az egészségügyi alapellátás, a szociális és gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata. Ennek a feladatának az önkormányzat több önkormányzattal közösen, illetve társulások útján tesz eleget.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Helesfán önálló védőnő nincs. A bükkösi székhelyű védőnő négy település – Bükkösd, Helesfa, Cserdi, Dinnyeberki községek gyermekeit látja el. A gyermeklétszám folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. A védőnők fontos szerepet töltenek be a nő,- anya, csecsemő, valamint a gyermek-ifjúság és családvédelemben. A védőnő az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló megelőző tevékenységet, valamint a betegség kialakulásának, az egészségtől való megőrzése érdekében egészségfejlesztést végez. A védőnő a várandós kismamáknak tájékoztatást nyújt a szűrővizsgálatokról, az egészséges táplálkozásról, a terhességről, az igénybe vehető ellátásokról. A terhesség ideje alatt havonta egy alkalommal látogatja meg a kismamát az otthonában. A gyermek születése után figyelemmel kíséri a baba fejlődését. Segít megszervezni a kötelező védőoltásokat, továbbá mindennel kapcsolatban felvilágosítást nyújt, mely a gyermek egészségével és fejlődésével kapcsolatos.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2015	n.a.		-
2016	n.a.		-
2017	n.a.		-
2018	n.a.		-
2019	n.a.		-
2020	n.a.		-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A házi orvos látja el a gyermekorvosi teendőket is.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.		
2016	n.a.	n.a.	n.a.		
2017	n.a.	n.a.	n.a.		
2018	n.a.	n.a.	n.a.		
2019	n.a.	n.a.	n.a.		
2020	n.a.	n.a.	n.a.		

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az óvodában és az általános iskolában elvégezhető fejlesztések helyben történnek. Az iskolán kívüli fejlesztés a szakemberekhez való irányítással történik. (Nevelési Tanácsadó, pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus) A fejlesztés hatásának értékelése dokumentum-, tanulmányi eredmény elemzése, beszélgetés a szülőkkel és gyerekekkel- által valósul meg.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A településen nincs bölcsőde és családi napközi. A gyermeklétszám jelenleg nem indokolja ezen ellátások bevezetését és fenntartását. A bölcsőde a családban nevelkedő, a szülők munkavégzése, betegsége vagy egyéb ok miatt ellátatlan gyermekek nappali felügyeletét, szakszerű gondozását – nevelését biztosító intézmény.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A gyermekek napközbeni ellátásáról a bükkösi óvoda és iskola gondoskodik. Bölcsődei ellátás 2020. szeptemberétől működik, szintén Bükkösdön, eddig 1 helesfai gyermek iratkozott be.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	0	0
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

f) gyermekvédelem;

Az önkormányzati gyermekvédelmi feladatellátás a Szentlőrinci Szociális Központon keresztül, Szentlőrinc Város Önkormányzattal megkötött megállapodás alapján történik. Ügyfélfogadás heti egy alkalommal biztosított.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A településen krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások nincsenek, az elmúlt évek nem indokolják.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A település gyermekeinek egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős tevékenységhez a gyermekek elsősorban az óvodában és az iskolában jutnak hozzá. Településünk rendelkezik sportpályával, valamint játszótérrel. Az önkormányzat évente egy alkalommal gyermeknapot szervez.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Hatályba lépett 2015. szeptember 1-jével a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek az ingyenes bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés kiterjesztése érdekében történő módosításáról szóló 2015. évi LXIII. törvény. A jogszabály meghatározza azon gyermekek körét, akiknél a gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át, illetve 50%-át normatív kedvezményként kell biztosítani. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 151. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lépett:

A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át normatív kedvezményként kell biztosítani (a továbbiakban: ingyenes étkezés)

- a) a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek után, ha
 - aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
 - ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek
 - ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
 - ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíj járulékkal csökkentett összegének 130%-át, vagy
 - ae) nevelésbe vették;
- b) az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha
 - ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
 - bb) nevelésbe vették;
- c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek után, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben helyeztek el;
- d) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha
 - da) nevelésbe vették, vagy
 - db) utógondozói ellátásban részesül.”

A Gyvt. 151. §-a a következő (5a) és (5b) bekezdéssel egészült ki:

A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 50%-át normatív kedvezményként kell biztosítani (a továbbiakban: kedvezményes étkezés)

a) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (5) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes étkezésben;

c) az (5) bekezdés b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek után, feltéve, hogy az (5) bekezdés b)–d) pontja alapján a gyermek nem részesül ingyenes étkezésben.

(5b) Az ingyenes vagy kedvezményes étkezés jogosultsági feltételeinek fennállását a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló kormányrendeletben foglaltak szerint kell igazolni.

j) **eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;**

Nem releváns.

k) **hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;**

Hátrányos megkülönböztetésről nincs adat.

l) **előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.**

Pozitív diszkriminációról nincs adat.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a köznevelésben: ld. a 4. pontban

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (Ktv.) szerint a sajátos nevelési igényű gyermek iskolai nevelése és oktatása megvalósítható külön gyógypedagógiai intézményben vagy a többi gyermekkel, tanulóval azonos iskolai osztályban. (Ktv.30.§(2) bek.)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (Ktv.) előírásai szerint minden tanulónak joga van ahhoz, hogy "képeségeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön," illetve ahhoz, hogy "állapotának, személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban - különleges gondozásban, rehabilitációs célú ellátásban - részesüljön." (Ktv.10.§ (1) bek. a.) és f.) pont)

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;**

Az óvoda illetve általános iskola a jogszabályi előírások betartása mellett, a feladatellátást biztosítja.

*Az **Útravaló Ösztöndíjprogram országosan** 2005-ben indult, átfogó célja a hátrányos helyzetű tanulók esélyteremtésének elősegítése, a fiatalok továbbtanulásának, szakma-, érettségi-és diplomaszerzési esélyeinek javítása, valamint a természettudományos érdeklődésű tanulók tehetséggondozása. 2011-től az Útravaló Ösztöndíjprogramot összevonták a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány (MACIKA) által finanszírozott 2000 óta működő ösztöndíjprogramokkal. Ekkortól a megújult ösztöndíjprogram esélyteremtő alprogramjai (Út a középiskolába, Út az érettségihez, Út a szakmához, 2012-től Út a felsőoktatásba) anyagi és mentori támogatást nyújtanak a résztvevők számára. Az Útravaló anyagi és mentori rendszerén keresztül segítséget ad a 7. és 8. osztályos általános iskolai és középiskolai tanulók számára az általános iskola 7. évfolyamától egészen a felsőoktatás első évéig. 2012-től indult a hátrányos helyzetű hallgatók felsőoktatási tanulmányainak megkezdését támogató Út a felsőoktatásba ösztöndíj-és önköltség-támogatási alprogram.*

*Az **Arany János Tehetséggondozó Program** célja, hogy nagyobb arányban tanulhassanak eredményesen nappali tagozatos, érettségire adó középiskolában a legszegényebb, legképzetlenebb szülők gyermekei. 2004-ben alprogramként jelent meg az **Arany János Kollégiumi Program**(AJKP), mely a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók képzettségi szintjének javítását a kollégiumok által alkalmazható eszközrendszer segítségével igyekszik elérni.. 2007-ben indult az **Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Programja** (AJKSZP). A bevont intézmények (országosan 7 kollégium és 13 szakiskola) vállalják, hogy a belépő évfolyamok esetében a tanulók legalább 85%-át versenyképes szakmához juttatják. Mindhárom Arany János program jogszabályokban*

rögzített követelmények szerint, pedagógiai többlettelés szociális jellegű támogatással is segíti a tanulókat.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2015	19	7	-
2016	20	10	-
2017	21	n.a.	-
2018	19	8	-
2019	17	6	-
2020	18	11	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)
	fő	fő
2015	n.a.	n.a.
2016	14	6
2017	13	9
2018	12	8
2019	11	7
2020	11	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2014/2015	3
2015/2016	n.a.
2016/2017	3
2017/2018	4
2018/2019	1
2019/2020	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A KLIK Szentlőrinci Tankerülete a szükséges feladatok ellátására, a gyermekek fejlesztésére az óvodába és az általános iskolába gyógypedagógust és logopédust biztosít.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Tanévkezdéskor beiskolázási támogatást biztosít az önkormányzat az általános iskolai és középiskolai tanulónak.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Egy általános iskola látja el a feladatot. Az országos mérési eredmények alapján az azonos lakosságszámú településekhez viszonyítva jó az eredmény.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2015				n.a.
2016				18
2017				20
2018				18
2019				13
2020				8

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és
intézményfenntartói adatok

Iskolatej biztosított minden gyermek számára.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyermekek részére kevés a nyári szabadidős program	Nyári szabadidős programok beindítása
Gyermekek ösztönzése a továbbtanulásra, szakma megszerzésére	Előadások, információs napok szervezése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

E témakör elemzését megelőzően néhány fontos jogszabály, amely a nők esélyegyenlőségét szabályozza:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

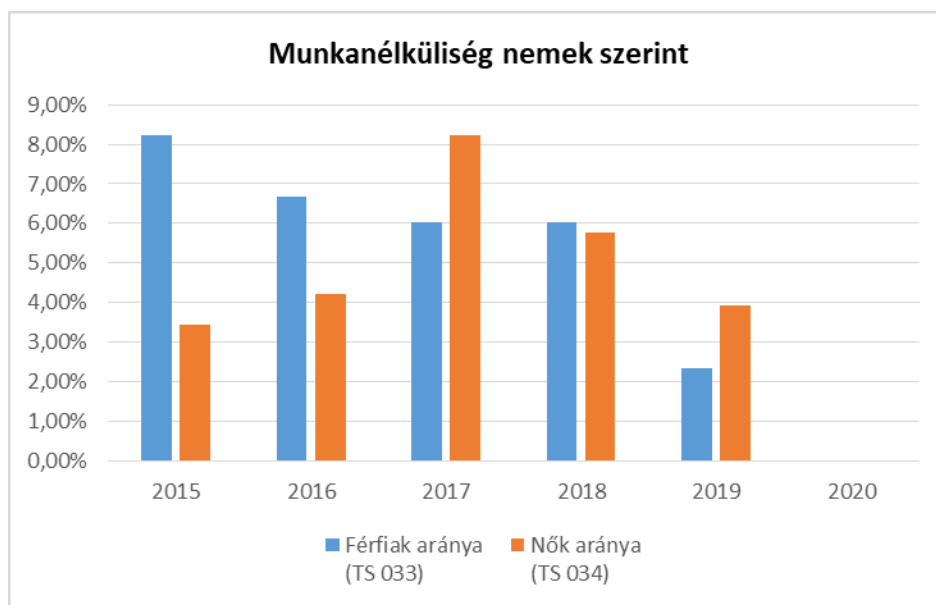
A foglalkoztatási illetve munkaerő-piaci ellátásokban, szolgáltatásokban a nők ugyanúgy részesülhetnek, mint a férfiak. Ezekről az ellátásokról a 3.3 pontban részletesen írtunk.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Az alábbi táblázatokból kiolvasható, hogy az utóbbi években a munkanélküliek között magasabb a nők aránya, a 180 napnál régebben regisztráltaknak több, mint a felét teszik ki.

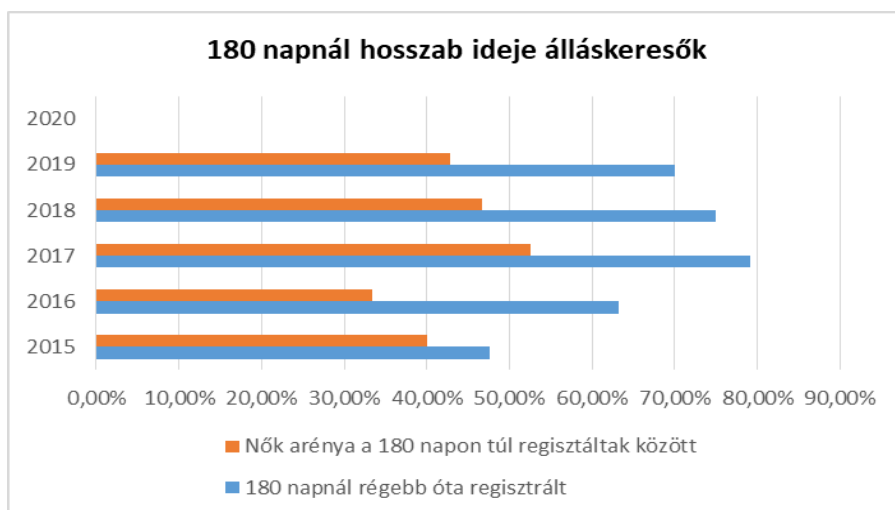
5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2015	8,24%	3,43%	5,84%
2016	6,67%	4,22%	5,45%
2017	6,04%	8,23%	7,14%
2018	6,04%	5,77%	5,91%
2019	2,34%	3,92%	3,13%
2020	-	-	0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2015	47,62%	40,00%
2016	63,16%	33,33%
2017	79,17%	52,63%
2018	75,00%	46,67%
2019	70,00%	42,86%
2020	-	-

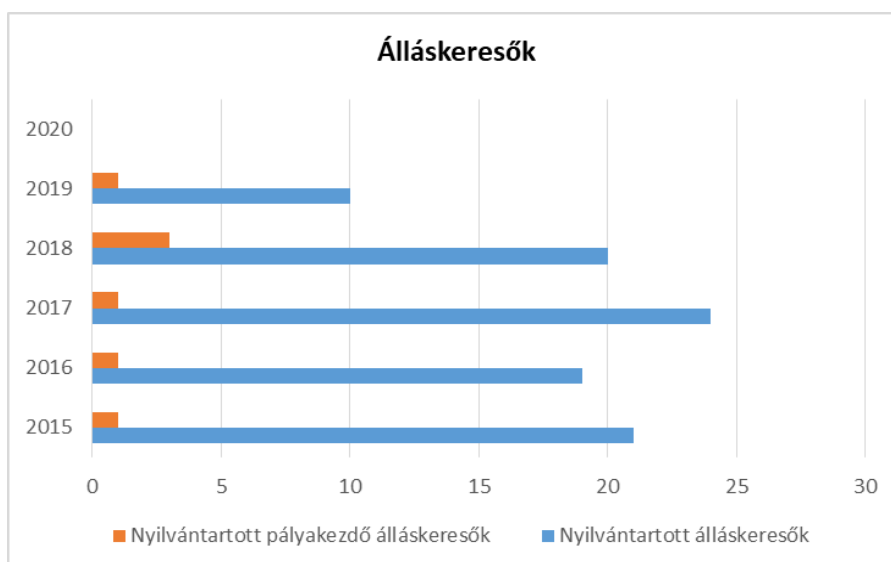
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma (TS 053)
	fő	Fő
2015	21	1
2016	19	1
2017	24	1

2018	20	3
2019	10	1
2020	n.a.	n.a.

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A településen foglalkoztatást segítő és képzési program a START mezőgazdasági közmunkaprogram keretében 2012-ben kezdődött. Ezen a nők és a férfiak is részt vesznek, háztáji növénytermesztő és tartósító végzettséget kapnak a résztvevők.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Míg az előző években a közfoglalkoztatásban a nők foglalkoztatási száma a férfi foglalkoztatottakhoz viszonyítva magasabb volt, ma már ez az arány megfordult.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A településen hátrányos megkülönböztetés miatt bejelentés nem érkezett.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Családi napközi

A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása.

A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást.

Családi gyermekfelügyelet

A gyermekek napközbeni ellátásaként családi gyermekfelügyelet biztosítható az ellátást nyújtó saját otthonában.

A családi gyermekfelügyelet a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést és étkeztetést.

A családi gyermekfelügyelet keretében két évestől négy éves korig gondozható gyermek.

Házi gyermekfelügyelet

A házi gyermekfelügyelet keretében a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem vagy csak részben tudja megoldani.

Alternatív napközbeni ellátás

Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,

- a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciószolgáltatás,
- a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges – külön jogszabályban meghatározott – személyi és tárgyi feltételekkel.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)

Általános iskola

Az Nkntv. értelmében, 2013. szeptember 1-étől, az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

A településen bölcsőde és családi napközi nem működik. A bölcsődei ellátást Bükkösdön, Szentlőrincen, óvodai ellátást Bükkösdön és Szentlőrincen vehetnek igénybe a gyermekek szülei. A településen általános iskola sem működik.

A községben élő tankötelezett korú gyermekek a Szentlőrinci Általános Iskola Bükkösdi Általános Iskola Tagintézményében tanulnak. Az óvodai ellátást a Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Bükkösdi tagóvoda biztosítja.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2015	n.a.	0	-
2016	n.a.	0	-
2017	n.a.	0	-
2018	n.a.	0	-
2019	n.a.	0	-
2020	n.a.	0	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	0	0
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A településen védői szolgálat nem működik, a feladatokat a bükkösdi védői körzet védőnője látja el.

A védőnő ellátja a család- és nővédelmi gondozást és az iskola egészségügyi feladatokat is.

A gyermekek létszámát tekintve –kistelepülés lévén- alacsony, folyamatosan csökken.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető Törvénykönyv tartalmazza.

A családon belüli erőszak fogalma alatt azokat az eseteket értjük, amikor az egyik családtag, házastárs vagy élettárs vagy ex-partner kísérletet tesz vagy meg is valósít olyan magatartásokat, amelyekkel a másik fél fölött hatalmat, testi, lelki, anyagi vagy jogi dominanciát tud gyakorolni. A családon belüli erőszak kifejezés mellett használatos a párkapcsolati erőszak és a gyermekbántalmazás elnevezés is. A családon belüli erőszak körébe sorolható az is, ha harmadik személy követi el a család egy tagja ellen, csupán a családban betöltött szerepe mellett. Az erőszakot a gyakorlatban tágabban kell értelmezni, beletartozhat a lelki terroron túl a szidalmazás, verekedés, súlyos testi sértés, életveszélyes fenyegetés, erőszakos megnyilvánulások, de akár a pénzügyi-gazdasági függőségbe hozás stb. A családon belüli erőszak fogalmkörébe tartozik a partner-partner közti, illetve az idősebb családtag bántalmazása és a gyermekbántalmazás is, a családforma lehet egyszülős is. Az elkövetőket és az elszenvedőket főként a nemi és korcsoport szerinti megoszlás alapján vizsgálják. A bántalmazott és a bántalmazó minden esetben ismeri egymást, leggyakrabban családi vagy intim viszony köti vagy kötötte őket össze. Fontos eleme az erőszakos magatartás vagy annak előkészülete vagy kísérlete a bántalmazó részéről.

A nők elleni erőszak az ENSZ meghatározása szerint bármely olyan, a nőket nemük miatt érő erőszakos tett, mely testi, szexuális vagy lelki sérülést okoz vagy okozhat nőknek, beleértve az effajta tettekkel való fenyegetést, valamint a kényszerítést és a szabadságtól való önkényes megfosztást, történjen az a közéletben vagy a magánszférában.

A jelenség minden emberi civilizációban előfordul, etnikai, vallási és társadalmi osztályoktól függetlenül. A figyelem először a feminista-polgárjogi mozgalmak megjelenésekor irányult a problémára, az 1960-70-es években az USA-ban és Nyugat-Európában.

Feltárása igen nehéz, mivel a családon belüli erőszak még a mai modern társadalmakban is tabunak számít, mind az erőszak alkalmazója, mind annak elszenvedője igyekszik eltitkolni az erőszak létét. A társadalom nagy része úgy tekint a jelenségre, mint valamely családi problémára, mely nem a külvilágra tartozik.

Elsősorban a nők elleni cselekményeknél gyakori. Magába foglalhatja a különböző fenyegetéseket (verés kilátásba helyezése, emberöléssel vagy például gyermek életének kioltásával kapcsolatos fenyegetések), zsarolást, függő viszony kialakítását (munkalehetőség korlátozás, elzárás, baráti-családi kapcsolatok megszakításának kioroszakolása), ellenőrzést az elnyomott személy felett, információk eltitkolását. Gyakori, hogy a bántalmazó a saját erőszakos cselekményét a partner-családtag állapotával, magatartásával magyarázza, felelősséget ébresztve a bántalmazottban. Az elszigetelés az egyik alapcselekménye a bántalmazónak, megpróbálja elérni, hogy a bántalmazott ne forduljon hatósághoz vagy más családtaghoz segítséget kérni. A lelki terrorhoz tartozik a partner vagy családtag vallási vagy lelkiismereti meggyőződésének manipulálása, a vallási élet korlátozása vagy nevetségessé tétele vagy valamely világnézetre- vallásra való kényszerítése is. A bántalmazó nemcsak érzelmileg, hanem pénzügyileg is igyekszik függőségbe hozni az áldozatot. Az önálló megélhetést, mint lehetőséget megszünteti és ellenőrzést gyakorol a bántalmazott pénze és vagyontárgyai felett. A bántalmazó folyamatosan szidalmazza, megszegényíti áldozatát az emberi méltóság eltiprásáig. A testi sértéstől pedig a bántalmazott sérülést szenved, nem ritka a súlyos testi sértés, az életveszélyt okozó testi sértés, az emberölés sem. Előfordul, hogy a bántalmazó fegyvert is használ (pl. kés, revolver, bot).

A bántalmazó személyiségjegyei között megtalálható a korlátolt gondolkodásmód, az erőszak bagatellizálása, a durvaság, erőszakosság, az embertársak tárgyként való kezelése, a gyűlöletkeltés, a hirtelen indulatkitörések, féltékenység.

Magyarországon több nő, mint férfi hal meg a partnerkapcsolatokon belül elkövetett gyilkosságok áldozataként. A gyermek áldozatok kétharmada pedig fiú.

Valószínűsíthető, hogy hazánkban minden ötödik nőt rendszeresen bántalmaz partnere. Ez jelenleg mintegy félmillió bántalmazott nőt és ennél valamivel kevesebb bántalmazó férfit érint. Minden etnikai csoporton, társadalmi rétegen és lakóhelyen belül hasonló arányban találkozunk bántalmazókkal és áldozatokkal, nemcsak az alacsonyabban iskolázottak között.

Az erőszak nem a megfelelő módja az idegesség levezetésének, semmilyen családi szereposztás nem indokolja a másik megalázását és megverését. Egy érett személyiségű felnőtt képes felelősséget vállalni cselekedeteiért. A „pofonra csók” sztereotípiát csak a filmekben működik, a gyakorlatban a pofonok nem kölcsönösek, nem múlnak el nyom nélkül. Az első pofont általában követi a többi, s a bántalmazás egyre szélsőségesebb és durvább lesz. A nők nagyon gyakran hisznek a bántalmazó ígéreteiben, ilyesmi többé nem fordul elő. Ráadásul gyakori a házastársztól való anyagi és lakhatási függés is.

A partnerkapcsolati testi erőszakkal kapcsolatos esetek 95%-ában a férfi az agresszív fél és nőt bántalmaz. A fennmaradó 5%-ot a férfiakat bántalmazó nők, illetve leszbikus és homoszexuális partnereiket bántalmazó melegek alkotják.

A tapasztalatok és a statisztikák azt mutatják, hogyha egy nő szakszerű segítséget kap a trauma feldolgozásában, hamarabb észreveszi a korai figyelmeztető jeleket, s már korábban kilép a kapcsolatból.²

²forrás : www.nane.hu (internet).

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető Törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak.

A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától.

Mind a nyugati, mind a magyar adatok azt mutatják, hogy minden ötödik nő él vagy élt valaha olyan kapcsolatban, ahol partnere rendszeresen testileg bántalmazta őt. A lelki erőszakban élő nők száma ennél jóval magasabb. Sajnos súlyosbítja a helyzetet az, hogy sokszor a családon belüli erőszakra nem minden esetben derül fény.

Településünkön nincs releváns adat a családon belüli erőszakok számáról. Hetvehelyen a közfelfogás és mentalitás elítéli a családon belüli erőszakot.

Hová fordulhatunk bántalmazás esetén a hatóságon túl?

- Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT)- 80/20-55-20, www.bantalmazas.hu,
- Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület (NANE) – 80/505-101, www.nane.hu,
- Caritas lelkisegély Szolgálat – 80/505-503.
- Sorsunk és Jövőnk Kiemelten Közhasznú Alapítvány- 23/545-668.

Helesfa településen az elmúlt években feljelentés nem történt családon belüli erőszak miatt.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Krízishelyzetben lévő nőről nincs tudomásunk. A település vonzáskörzetében nincs anyaothton, sem önkormányzati sem alapítványi, sem egyházi fenntartásban. A legközelebbi anyaothton a megyeszékhelyen, Pécsen található.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Helesfa Község Önkormányzat Képviselő –testületében jelenleg 1 nő képviselő van. A falugondnoki feladatokat egy fő női közalkalmazott látja el, továbbá a Szentlőrinci KÖH Helesfai kirendeltségén 2 fő női köztisztviselő dolgozik, a helyi postán is női foglalkoztatott dolgozik.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák nincsenek, ezért felszámolásukra sem irányult kezdeményezés.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas a munkanélküliség	Nők részére közmunka program szervezése, pályázat útján
A településen magas a csak alapfokú iskolai végzettséggel és a szakképzettséggel nem rendelkező személyek száma.	Az önkormányzat alapképzést mezőgazdasági projektben dolgozók részére képzést biztosít.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú és hozzátartozói ellátásokat biztosít. A saját jogú ellátások körébe tartozik az öregségi nyugdíj, hozzátartozói ellátásnak minősül az özvegyi nyugdíj, az árvaellátás, a szülői nyugdíj, a baleseti hozzátartozói nyugellátás. A jogszabályi változások értelmében csak azok a megváltozott munkaképességű emberek kapnak rokkantsági járadékot 2015-ben, akiknél a Rehabilitációs Bizottság legkevesebb 60 százalékos egészségi szintet állapít meg, tehát legalább 40 százalékkal károsodott az egészsége.

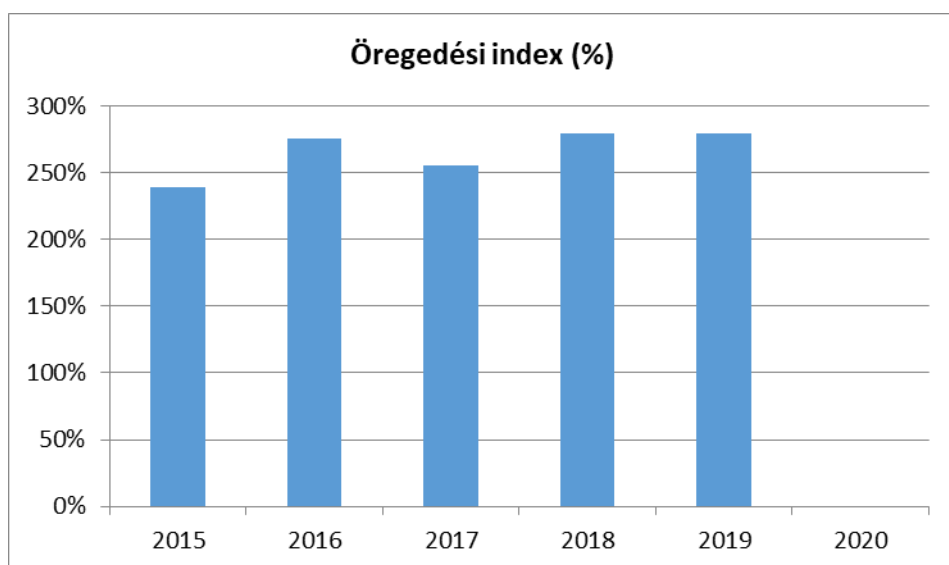
Időskorúak járadéka

A Szt. értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. A járási hivatal hatáskörébe tartozó ellátásnak minősül, a kérelmet a kérelmező lakcíme szerint illetékes járási hivatalnál, illetve a Kormányablaknál lehet benyújtani. A kérelmezők száma alacsony a településen, nem várható emelkedés.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	91	38	239,47%
2016	102	37	275,68%
2017	102	40	255,00%
2018	106	38	278,95%
2019	109	39	279,49%
2020	-	-	-

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

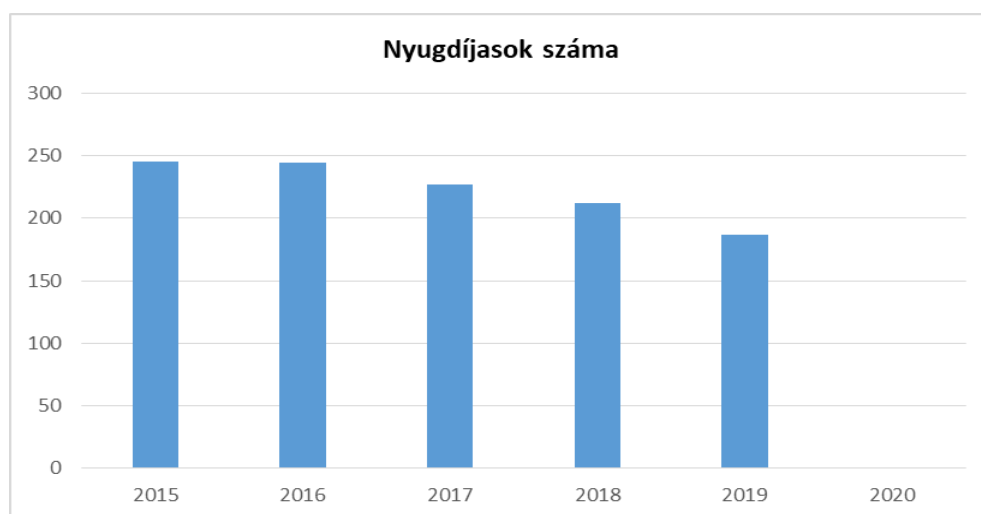
Településünk öregedési indexére magyarázat lehet a korábban már említett szociális otthon.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2015	141	104	245
2016	140	104	244
2017	128	99	227
2018	117	95	212
2019	101	86	187
2020	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

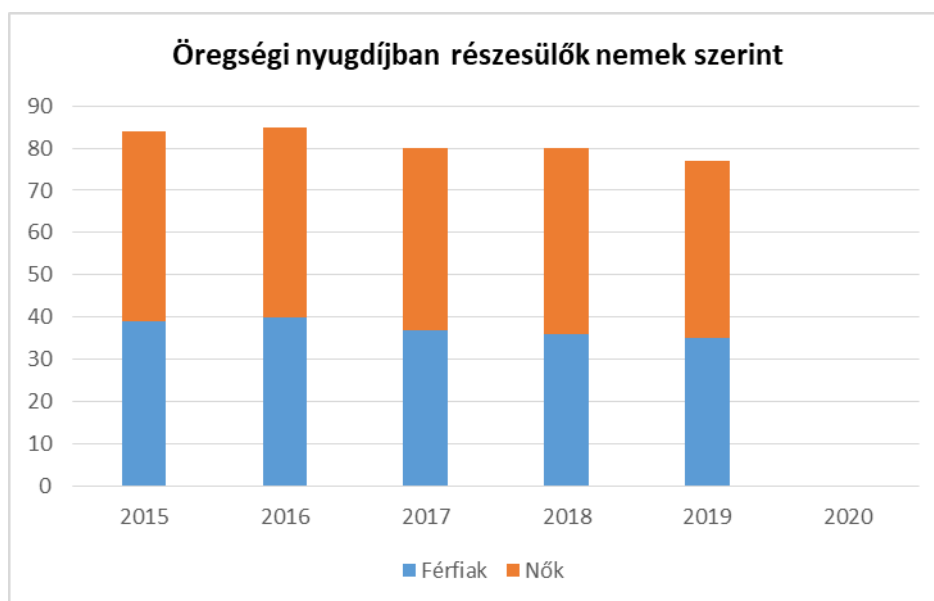

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2015	2	n.a.	39	45	n.a.	5	n.a.
2016	1	n.a.	40	45	n.a.	5	n.a.
2017	3	n.a.	37	43	n.a.	4	6
2018	3	n.a.	36	44	n.a.	4	6
2019	2	n.a.	35	42	n.a.	3	4
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TelR,
KSH Tstar

A településen magas a nyugdíjban, nyugellátásban részesülők aránya, a lakosság közel felét teszik ki. Megfigyelhető, hogy a nyugdíjas nők száma mindig magasabb a férfiakénál.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A településen nyugdíjasokat foglalkoztató munkahely nincs, azonban egyre nő azok száma, akik a nyugdíj mellett munkát vállal.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	21	19	24	20	10	0
41-45 év (TS 042)	Fő	2	4	5	1	1	n.a.
	%	9,52%	21,05%	20,83%	5,00%	10,00%	-
46-50 év (TS 043)	Fő	6	3	4	2	1	n.a.
	%	28,57%	15,79%	16,67%	10,00%	10,00%	-
51-55 év (TS 044)	Fő	1	2	3	3	1	n.a.
	%	4,76%	10,53%	12,50%	15,00%	10,00%	-
56-60 év (TS 045)	Fő	3	1	3	3	1	n.a.
	%	14,29%	5,26%	12,50%	15,00%	10,00%	-
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	1	3	3	3	2	n.a.
	%	4,76%	15,79%	12,50%	15,00%	20,00%	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi

Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A nyugdíjasok foglalkoztatását támogató program nincs a településen.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A közfoglalkoztatás során hátrányos megkülönböztetésben nem részesül idős munkavállaló.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell részesíteni.

Szociális alapszolgáltatás: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

a) az idők egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Körzeti orvosi ellátáson, falugondnoki szolgálton, és a házi segítségnyújtás szolgáltatásán keresztül biztosított.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2015	91	n.a.	6	16
2016	102	n.a.	5	17
2017	102	n.a.	5	16
2018	106	n.a.	6	15
2019	109	n.a.	5	16
2020	-	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TelR, KSH

Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Az önkormányzat minden év őszén, megrendezi az Idősek Világnapja alkalmából a helyi Idősek napját.

A településen könyvtár működik. Akik szeretnek olvasni, illetve a könyvtár szolgáltatásait szeretnék igénybe venni, azok ezt helyben ingyenesen megtehetik.

c) idők informatikai jártassága;

A 65 év felettiek közül sajnos nagyon kevesen tudják használni a számítógépet. Akinek ilyen jellegű igénye van, annak a teleházban segítséget nyújtanak.

d) a generációk közötti programok.

Több olyan rendezvény van a településen, ahol találkozhatnak a különböző generációk. Van lehetőség arra is, hogy a különböző ismereteket átadják egymásnak.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az önkormányzat évente az Idősek Világnapja alkalmából vendégül látja az idős lakosságot egy vacsorára, és egy zenés estre.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Falu idősei számára kevés a szabadidős program	Szabadidős programok szervezése
Hiányzik egy jól szervezett közösség	Közösségi erő megszervezése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékos-sággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

A 2011. évi népszámlálás során az ún. érzékeny vagy szenzitív adatok körébe ismételten bekerültek a fogyatékkal élőkre vonatkozó kérdések, kiegészülve a tartós (nem gyógyítható, de kezelhető) betegség tárgykörével. A fogyatékos-ság az a terület, amelyről nem szívesen nyilatkoznak sem az érintettek, sem a családtagjaik. Baranyában a census adatai alapján a fogyatékos-sággal élők száma meghaladta a 20 ezer főt, ami a népesség 5,2 százalékát jelentette. A megkérdezettek a fogyatékos-ságuk jellegéről egyszerre több (legfeljebb három) választ is megjelölhettek. Ezek alapján 54 százalékuk volt mozgássérült, 18 százalékuk látási, 16 százalékuk hallási problémákkal küzdött, de viszonylag magas, 10-10 százalék körüli volt a súlyos belszervi fogyatékkal élők, a mentálisan sérültek és az értelmi fogyatékosok hányada is. A fogyatékos-sággal élők közel fele nyilatkozta azt, hogy betegsége akadályozza a mindennapi életben és ugyanekkora hányadukat hátráltatta a közlekedésben, utazásban. A tanulásban, munkavállalásban 25, az önellátásban 21 százalékuk életét nehezítette meg testi vagy lelki fogyatékos-ságuk, problémája a megszokott, hagyományosan elvárható életvitel gyakorlásában nem gátolja. Tartós betegségben, mint például érrendszeri megbetegedésben vagy cukorbetegségben, a megye népességének 18 százaléka, közel 70 ezer fő szenvedett. A tartósan betegek között a nők voltak többségben (57 százalék). A válaszadók közel négytizedének nem okozott gondot együtt élni a betegségével, de minden negyedik személy a közlekedésben, minden harmadik a mindennapi élete során érezte akadályoztatva magát. A tartósan betegek korcsoportonkénti megoszlása némiképp eltért a fogyatékkal élőkétől. Köztük jellemzően nagyobb arányban voltak az 50 év felettiek, ami jelzi, hogy idős korban a tartós betegségek kialakulásának nagyobb az esélye.

7.1 A településen fogyatékos-sággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2015	70	39	109
2016	68	41	109

2017	59	37	96
2018	53	36	89
2019	45	31	76
2020	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A településen a megyei közgyűlés által fenntartott szociális intézmény működik Nádassy-telep vagy Boróka Otthon néven ismert. Az intézmény vegyes profilú, 1969. április 1. óta fogad ellátottakat. 100 fő értelmi fogyatékos személy, valamint 100 fő pszichiátriai beteg, lakik az otthonban. Itt került kialakításra 2003-ban a pszichiátriai betegek rehabilitációs célú 12 férőhelyes, új lakóotthona is. Az ápolási-gondozási feladatok elvégzésén túl nagy hangsúlyt helyeznek az ellátottak rendszeres, munka jellegű foglalkoztatására, és a szabadidő hasznos eltöltésére is. Speciális, korszerűen kialakított foglalkoztató épületben szakköröket, készségfejlesztő és megtartó foglalkozásokat szerveznek.

Az otthonon belül fodrász, gyógytornász, kondicionáló terem, büfé, tréning konyha áll az ellátottak rendelkezésére. Évente több alkalommal szerveznek néhány napos kirándulást, üdülést, részben az önköltség megtérítésével, részben alapítványi támogatással.

2 fő él fogyatékkal, 1 fő mozgásszervi fogyatékos, 1 fő pedig értelmi fogyatékos. A mozgásszervi fogyatékos nyugdíjas az ő foglalkoztatására nincs szükség. Az értelmi fogyatékos ellátásban részesül, gondnokság alatt van, az ő foglalkoztatására nincs lehetőség a településen.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Mivel a fogyatékosok foglalkoztatására nincs lehetőség, ezért ez a rész nem értelmezhető.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Mivel a fogyatékosok foglalkoztatására nincs lehetőség, ezért ez a rész nem értelmezhető.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A fogyatékosok csekély száma miatt önálló életvitelt támogató helyi intézmény, szolgáltatás közül csak a szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtás biztosított. A fogyatékosok családban élnek az ellátásuk biztosított.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Fogyatékosági támogatásra az a személy jogosult, aki a 18. életévét betöltötte és az ellátás igénylésének időpontjában Magyarországon élő súlyosan fogyatékos: magyar állampolgár vagy letelepedett vagy bevándorolt vagy menekült vagy hontalan .

Súlyosan fogyatékos személynek minősül:

- az a látási fogyatékos, akinek segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik és ezért kizárólag tapintó-halló életmód folytatására képes;
- az a hallási fogyatékos, akinek a hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére segédeszközzel sem képes, feltéve, hogy halláskárosodása 25. életévének betöltését megelőzően következett be, vagy halláskárosodása mellett a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad;
- az az értelmi fogyatékos, akinek értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizennegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt közép súlyos vagy annál nagyobb mértékű;
- az, aki autista, állapota a személyiség egészét érintő fejlődés átható zavara miatt, az autonómia-tesztek alapján súlyosnak vagy közép súlyosnak minősíthető;
- az a mozgásszervi fogyatékos, akinek a mozgásrendszer károsodása, illetőleg funkciózavara miatt helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz (végtag-protézis, ortézis, egy karral működtetett járóeszköz, kerekesszék) állandó és szükségszerű használatát írta elő, vagy a külön jogszabály szerinti mozgásszervi betegsége miatt állapota segédeszközzel eredményesen nem befolyásolható;
- állapota kromoszóma-rendellenesség miatt súlyosnak vagy közép súlyosnak minősíthető (Williams szindróma);
- és ez a fogyatékos állapot tartós (ha minimum 3 évig fennáll.) vagy végleges, továbbá a fogyatékos személy önálló életvitelre nem képes (még segédeszköz igénybevitelével sem képes ellátni magát, állandó felügyelte szorul), vagy mások állandó segítségére szorul.
- halmozottan fogyatékos.

A foglalkozási rehabilitáció új rendszeréhez kapcsolódó fontosabb jogszabályok

2011. évi CXCI. törvény a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról

2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról határozat a rehabilitációs hatóság létrehozásáról

327/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos eljárási szabályokról

1502/2011. (XII. 29.) Korm. 7/2012. (II. 14.) NEFMI rendelet a komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról

7/2012. (II. 14.) NEFMI rendelet a komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról

8/2012. (II. 21.) NEFMI rendelet a foglalkozási rehabilitációs szakértőkről

327/2012. (XI. 16.) Korm. rendelet A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjáról, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásokról

38/2012. (XI. 16.) EMMI rendelet A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltató akkreditációs eljárásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj szabályairól

23/1991. (II.9.) Kormányrendelet egyes bányászati dolgozók társadalom-biztosítási kedvezményeiről

2012. január elsejével a rokkantsági nyugdíj, baleseti rokkantsági nyugdíj, a rendszeres szociális járadék, az átmeneti járadék, mint ellátástípusok megszűntek. Helyettük új, egységes ellátások kerültek bevezetésre:

- **a rehabilitációs ellátás:** foglalkoztatásra, rehabilitációra javasolt személyek jövedelempótló ellátása,
- **a rokkantsági ellátás:** a foglalkoztatásra, rehabilitációra nem javasolt személyek jövedelempótló ellátása.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a komplex minősítés keretében megállapított rehabilitációs javaslatról függően rehabilitációs ellátás rokkantsági ellátás.

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira (rehabilitációs ellátás vagy rokkantsági ellátás) jogosult az, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű, és aki:

- a kérelem benyújtását megelőzően 5 éven belül legalább 1095 napon át a biztosított volt;
- keresőtevékenységet nem végez;
- és rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A minősítési rendszer keretében az egészségi állapotot vizsgálják. Egészségi állapoton az egyén fizikai, mentális, szociális jóllétének betegség, illetve sérülés után kialakult vagy veleszületett rendellenesség következtében fennálló tartós vagy végleges kedvezőtlen változásait értjük. Az egészségi állapot vizsgálata mellett sor kerül a rehabilitálhatóság foglalkoztatási és szociális szempontú vizsgálatára. A rehabilitációs hatóság a komplex minősítés során megállapítja, hogy a megváltozott munkaképességű személy

Rehabilitálható, ezen belül

- foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható és az egészségi állapota 51–60% között van (B1 kategória),
- tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és az egészségi állapota 31–50% között van (C1 kategória),

Rehabilitációja nem javasolt, ezen belül

- egészségi állapota alapján foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, azonban a komplex minősítés szakmai szabályairól szóló rendeletben meghatározott egyéb körülményei miatt foglalkozási rehabilitációja nem javasolt és az egészségi állapota 51–60% között van,
- egészségi állapota alapján tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, azonban a komplex minősítés szakmai szabályairól szóló rendeletben meghatározott egyéb körülményei miatt foglalkozási rehabilitációja nem javasolt és az egészségi állapota 31–50% között van (C2 kategória),
- kizárólag folyamatos támogatással foglalkoztatható és - akinek egészségi állapota 1–30% között van és orvosszakmai szempontból önellátásra képes (D kategória),

- egészségkárosodása jelentős és önellátásra nem vagy csak segítséggel képes és egészségi állapota 1–30% között van (E kategória).³

2014. január 1-jétől a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű, és aki

- a kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül legalább 1095 napon át biztosított volt, 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy 15 éven belül legalább 3650 napon át biztosított volt,
- keresőtevékenységet nem végez és
- rendszeres pénzellátásban nem részesül.⁴

A biztosításának tartamára tekintet nélkül jár a megváltozott munkaképességű személyek ellátása annak, aki 2011. december 31-én rokkantsági nyugdíjban, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rehabilitációs járadékban vagy az egészségkárosodott személyek szociális járadékaiban részesült. A jelenleg hatályos jogszabály alapján méltányosságból nem lehet a megváltozott munkaképességű személy részére ellátást megállapítani.⁵

A lakóhelye szerint illetékes járási hivataltól kérheti az aktív korúak ellátására való jogosultságának megállapítását. Ha az egészségi állapota az 50%-ot nem haladja meg és családjában az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem nem haladja meg a 25.650,- forintot, valamint vagyonnal sem rendelkeznek, a járási hivatal egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást állapíthat meg. Ha azonban az egészségi állapota meghaladja az 50%-ot, a járási hivatal abban az esetben állapíthatja meg a foglalkoztatást helyettesítő támogatást, ha az igénylő a kérelem benyújtását megelőzően munkanélküli járadékban részesült, vagy legalább egy év időtartamban elhelyezkedése érdekében együttműködött a munkaügyi szervvel, és a jövedelmi, vagyoni helyzete megfelel a fentebb ismertetett feltételeknek.

Rehabilitációs ellátást az a megváltozott munkaképességű személy kaphat, aki rehabilitálható, ezen belül

- akinek foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, és egészségi állapota 51-60% közötti (B1 kategória),
- aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és egészségi állapota 31-50% közötti (C1 kategória).⁶

A rehabilitációs ellátás keretében a megváltozott munkaképességű személy jogosult a rehabilitáció sikeres megvalósulása érdekében szükséges rehabilitációs szolgáltatásra, valamint rehabilitációs pénzbeli ellátásra.

A rehabilitációs szolgáltatás keretében biztosítják a megváltozott munkaképességű személy

- megfelelő munkahelyen történő munkavégzésre való felkészítéséhez szükséges szolgáltatásokat és
- megfelelő munkahelyen történő elhelyezkedése érdekében a rehabilitációs célú munkaközvetítést.

A rehabilitációs ellátásban részesülő személy a megyei, fővárosi kormányhivatallal köteles együttműködni, amelynek keretében teljesítenie kell a rehabilitációs tervben foglalt kötelezettségeket.

³ Ld. Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda tájékoztató anyagát : A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (2015.január). Beépítve (ld. HEP felülvizsgálat- 2015. szeptembere).

⁴ Ld. Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda tájékoztató anyagát : A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (2015.január) Beépítve (ld. HEP felülvizsgálat- 2015. szeptembere)..

⁵ Ld. Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda tájékoztató anyagát : A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (2015.január).

⁶ Ld. Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda tájékoztató anyagát : A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (2015.január).

Rokkantsági ellátásra az a megváltozott munkaképességű személy jogosult:

- akinek foglalkozási rehabilitációja nem javasolt és akinek az egészségi állapota 51–60% között van és a rehabilitálhatóság szociális szempontú vizsgálata alapján a rehabilitációja nem javasolt (B2 kategória), valamint akinek a foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, vagy aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és a kérelem benyújtásának, vagy a felülvizsgálat időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg,
- akinek foglalkozási rehabilitációja nem javasolt, és egészségi állapota 31-50 % közötti (C2 kategória), valamint aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és a kérelem benyújtásának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg,
- aki kizárólag folyamatos támogatással foglalkoztatható és egészségi állapota 1-30 % közötti (D kategória),
- akinek egészségkárosodása jelentős és önellátásra nem vagy csak segítséggel képes, és egészségi állapota 1-30 % közötti (E kategória).

Az ellátás megállapítását formanyomtatványon, a lakóhely szerint illetékes kormányhivatalnál kell igényelni.⁷

Bányászok egészségkárosodási járadékára az a személy jogosult, akinek egészségkárosodása legalább 29%-os mértékű,

- saját jogú nyugellátásra nem jogosult,
- nem részesül rendszeres pénzellátásban, kereset-kiegészítésben, átmeneti kereset-kiegészítésben, jövedelem-kiegészítésben, átmeneti jövedelem-kiegészítésben,
- a járadék megállapításakor keresőtevékenységet nem folytat, és
- a keresőtevékenység megszűnését megelőzően megváltozott munkaképességére, illetve egészségkárosodására tekintettel a bányászokat megillető kereset-kiegészítésben vagy átmeneti kereset-kiegészítésben részesült.

Rehabilitációs kártyára az a megváltozott munkaképességű személy jogosult, akinek a rehabilitációs hatóság által végzett komplex minősítés szerint

- foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, vagy
- tartós foglalkozási rehabilitációt igényel.

Rehabilitációs kártyára az a személy is jogosult, aki

- 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült, vagy
- rehabilitációs járadékban részesül.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal biztosítja a Rehabilitációs kártyát, igényelni viszont a lakóhely szerint illetékes kormányhivatalnál lehet. A munkáltató a Rehabilitációs kártyával rendelkező megváltozott munkaképességű személlyel fennálló adófizetési kötelezettséget eredményező munkaviszonyra tekintettel terhelő számított adóból adókedvezményt vehet igénybe, melynek mértéke az adó alapjának megállapításánál figyelembe vett, a munkavállalót terhelő közterhekkel és más levonásokkal nem csökkentett (bruttó) munkabér, de legfeljebb a minimálbér kétszeresének 27 százaléka.⁸

A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók rehabilitációs akkreditációs tanúsítványt kaphatnak a jogszabályi feltételeknek való megfelelés esetén. 2013. januárjától, kizárólag akkreditált foglalkoztatók részére, pályázati úton nyújtható bér- és

⁷ Ld. Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda tájékoztató anyagát : A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (2015.január).

⁸ Ld. Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda tájékoztató anyagát : A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (2015.január).

költségtámogatás került bevezetésre, amelyet a tranzit-, ill. a tartós foglalkoztatáshoz kaphat a munkáltató. A Rehabilitációs kártya által nyújtott kedvezményt, a pályázattól függetlenül, minden arra jogosult személy után igénybe veheti a pályázaton nyertes munkáltató is.

A fogyatékos személyek részére, jogszabály szerint biztosított ellátási formák:

- Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.
- Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult
- Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,
 1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
 2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
 3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

Az önkormányzat ezen ellátások közül a szociális étkeztetést és a házi segítségnyújtást biztosítja. A fogyatékos személyek száma nem indokolja más ellátás megszervezését.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Biztosítani kell számára az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, illetve azokhoz az információkhoz, amelyek az őt megillető jogokkal illetve szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A fogyatékos személyek részére biztosítani kell a – figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit – a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A közlekedési rendszernek alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi igénybevételre. A fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az egészségügyi ellátás során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságból eredő szükségleteire. A fogyatékos személy joga, hogy állapotának megfelelő és életkorától függően korai fejlesztésben és

gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban vegyen részt. A fogyatékos személynek joga van a személyes körülményeinek, fogyatékoságának megfelelő lakhatási forma megválasztásához. Lehetővé kell tenni számára, a művelődési, kulturális- sport- és más közösségi célú létesítmények támogatását. A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Joguk van ahhoz, hogy másokkal azonos alapon hatékonyan és teljeskörűen vehessen részt a helyi politikai életben és a közéletben.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A korábbiakban már említett házi orvosi szolgálatot és a szentlőrinci Eszterházy Egészségközpont szolgáltatásait vehetik igénybe.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az akadálymentes környezet a fogyatékos emberek, a kisgyermek és kísérőik, valamint az idős vagy beteg emberek számára nem csak fontos, de feltétlenül szükséges is az önálló életvitelhez, a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáféréshez. Problémát jelent, hogy Magyarországon az "akadálymentesség" fogalma beszűkült jelentéssel él a társadalomban: elsősorban csak a fogyatékkal élő személyek –többnyire a mozgásukban korlátozottak– szükségleteinek kielégítését jelenti a többség számára. Ezzel szemben az akadálymentesség az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2. § 1. pontja értelmében többet jelent, ugyanis akadálymentes az épített környezet akkor, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális létesítményekre, eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük. Az akadálymentesítés magába foglalja a járófelületek, megfelelő jelölések kialakítását, a rámpa kiépítését, hangos tájékoztatást, nagyothalló emberek számára indukciós hurkot, tapintható információk kihelyezését, jelnyelvi segítséget, tehát a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítést.⁹

Az önkormányzat tulajdonában lévő épületek és azok akadálymentessége:

- *Önkormányzat épülete:* akadálymentes
- *Kultúrház:* nem akadálymentes
- *Orvosi rendelő:* nem akadálymentes
- *Szociális étkeztető helyiség:* akadálymentes
- *Barlang rendezvényterem:* nem akadálymentes
- *Sportklub:* részben akadálymentes

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Az a) pontban ezek felsorolása megtörtént.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Az a) pontban felsoroltakon túl, a településen lévő egyéb munkahelyeken, nincs biztosítva az akadálymentesítés.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

⁹ Ld. Tervezési segédlet az akadálymentes épített környezet megvalósításához – 2002. BM Építésügyi Hivatal kiadványa.

A települési önkormányzat nem tart fenn közösségi közlekedést. Nincs vakvezető sáv, tapintható információ, a buszváró nem akadálymentes. A településen fogyatékkal élők száma nem indokolta egyéb fizikai akadálymentesítettség kiépítését.

- f) fogyatékkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékkal élő személyek nappali intézménye, stb.);**

A fogyatékkal élők száma nem indokolta a speciális közlekedési megoldások kialakítását.

- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).**

A fogyatékos személyek vonatkozásában pozitív diszkrimináció nem volt a településen.

7.4. Fogyatékkal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A fogyatékkal élők száma nem indokolja ilyen típusú programok szervezését.

7.5 A fogyatékkal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nem releváns.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Középületek és a közterületek nem teljesen akadálymentesek	Pályázat figyelés, pályázat benyújtása
Szervezett közösség hiánya	Közösségszervezés, közösség építés

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Szervezett közösség hiánya	Közösségépítés
Szabadidős és egyéb programok hiánya	Programszervezés
Önszerveződés hiánya	Ösztönzés a szerveződésre
Munkanélküliség	Pályázatok figyelése, közfoglalkoztatás
Civil szervezetek hiánya	Egyesület létrehozása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);**

A településen civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezet nincs. Önszerveződés nem jött létre.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;**

A településen nem működik civil szervezet, nemzetiségi önkormányzat sincs. Az egyházzal való együttműködés kiterjed a templom és környékének javítási munkáira, fűnyírásra, esetleg anyagi támogatásra.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;**

Szentlőrinci Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulást 20 település alkotja.

Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Önkormányzati Társulásnak 11 település a tagja.

- *Szentlőrinc Város Önkormányzata (szociális alapszolgáltatási feladatok)*
- *Szentlőrincel közös hivatal fenntartása (Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal)*

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége**

Nem releváns.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;**

Nem releváns.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.**

For-profit szervezet nem vesz részt a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A program készítése során, az Általános Iskola, Óvoda, a védőnő, Crivellari Bt. háziorvosi szolgálat, a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat, a falugondnok és a szociális segítő munkatárs szolgáltatott adatot és vállalta az együttműködést a programban. Ez az együttműködés a kimutatott problémák megoldásában való részvételt jelenti.

- b) az a)pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A település lakossága számára tájékoztató fórumok, valamint más típusú programok, rendezvények szervezése, amelyek előmozdíthatják az esélyegyenlőségi program célcsoportjainak társadalmi integrációját, valamint szemléletváltást eredményezhetnek a lakosság szélesebb körében. A képviselő-testület mindennemű tájékoztatási lehetőséget és saját eszközeivel, (szórólap, önkormányzati hirdetőtábla stb.) népszerűsíti azokat.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF a települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összgezése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény- ségben élők	Magas a településen a munkanélküliek között, a tartósan munkanélküli. A településen szakképesített végzettséggel nem rendelkező személyek száma.	Minél több munkanélküli bevonása a közmunka programba, végső cél visszairányítani a munka világába. Az önkormányzat alapképzést, a mezőgazdasági projektben dolgozók részére képzést biztosít.
Gyermekek	A gyermekek számára kevés a nyári szabadidős program Gyermekek ösztönzése a továbbtanulásra, szakma megszerzésére	Nyári szabadidős programok beindítása: Előadások szervezése, motivációs programok szervezése a fenti pályázat keretében.
Idősek	Falu idősei számára kevés a szabadidős program Hiányzik egy jól szervezett közösség (Idősek Klubja)	Szabadidős programok szervezése Közösségszervezés
Nők	Magas a munkanélküliség Magas az alapfokú iskolai végzettséggel, szakképzettséggel nem rendelkezők száma	Nők részére közmunkaprogram szervezése pályázat útján
Fogyatékkal élők	Középületek és közterületek nem teljesen akadálymentesek Hiányzik egy jól szervezett közösség	Pályázat figyelés, pályázat benyújtása
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Szervezett közösségek hiánya Szabadidős programok hiány Munkanélküliség	Programszervezés, közösségszervezés. Pályázatfigyelés.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák **a korábbi évek gyakorlata szerint éljenek együtt a település lakóival.**

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők **megkapják a megélhetésükhöz szükséges szociális és nem szociális segítséget.**

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekekről **való gondoskodást.**

Folyamatosan odafigyelünk az idősek **szociális ellátására.**

Elengedhetetlennek tartjuk a nők **esetén a munkanélküliség csökkentését.**

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők **akadálymentes közlekedésre a középületeinkben és a közterületeken, tájékoztatásukra a szociális ellátás vonatkozásában.**

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

A	Intézkedés címe:	1. Tartós munkanélküliség arányának csökkentése a tanuláson keresztül
B	Feltárt probléma megnevezése	A mélyszegénységben élő romák alacsony életszínvonala Magas a településen az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők száma
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövidtávon: az érintettek közfoglalkoztatásban való bevonása Oktatásra, képzésre való felmérés Középtávon: Rendszeres foglalkoztatásuk a közfoglalkoztatásban: hosszú távú közfoglalkoztatás, startmunka programok; nyári diákmunka lehetőség. Hosszú távon: a tartósan munkanélküliek között, minél több ember visszairányítása a munka világába. Alapfokú iskolai végzettség és szakképzettség megszerzése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Költségvetési koncepció, Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Minél több munkanélküli bevonása a közfoglalkoztatásba Folyamatos pályázat a közfoglalkoztatási lehetőségre A folyamat további működtetése, ha a feltételek nem változnak
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Folyamatos
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Csökken a regisztrált munkanélküliek száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai)	Humán: szakemberek Tárgyi: eszközök Anyagi: pályázati forrás, támogatás

	erőforrások	
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A célcsoport aktivitásától, illetve hozzáállásától függ.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nincs ilyenfajta együttműködés.

A	Intézkedés címe:	2. Több szabadidős program gyermekek részére
B	Feltárt probléma megnevezése	A falvakban a gyermekeknek kevesebb lehetőségük van az értelmes szabadidős programokban való részvételre, ezért sok kisgyermek válik a technikai eszközök (telefon, tablet, számítógép) „rabjává”.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövidtávon: Partnerek segítségével problémák feltárása Középtávon: Megoldások kidolgozása Hosszútávon: Folyamatos szabadidős programok szervezése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyerekeknek” Nemzeti Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Pályázat figyelése, benyújtása Sikeresség esetén megvalósítása
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Folyamatos
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtávon: 100 %-ban támogatott pályázati lehetőség keresése Középtávon: program szervezése, eszközök beszerzése Hosszú távon: megvalósulás utáni fenntartás Fenntarthatóságát az így megszerzett lehetőségek alapozzák meg
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: szakemberek Tárgyi: eszközök Anyagi: pályázati forrás, támogatás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A gyerekek és szülők részvételi szándékától és a tárgyi, illetve pénzügyi feltételektől függ.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben	Nincs ez irányú együttműködés

	megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	
--	---	--

A	Intézkedés címe:	3. Szervezett közösséget a falu időseinek
B	Feltárt probléma megnevezése	A falu lakossága részéről igény merült fel egy szervezett közösség létrehozására, amely akár pályázati forrásokból is részesülhetne.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövidtávon: igényfelmérés, toborzás Középtávon: pályázat figyelése, pályázat írása, programok figyelése Hosszútávon: civil szervezetté alakulás
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	toborzás programok szervezése pályázat figyelése pályázat beadása pályázat megvalósítása civil szervezet létrehozása
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Folyamatos
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtávon: megfelelő számú igény Középtávon: megfelelő pályázat Hosszú távon: programok szervezése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: szakemberek Tárgyi: számítógépek, eszközök Anyagi: pályázati forrás, támogatás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Függ a célcsoport aktivitásától, a pénzügyi lehetőségektől.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nincs együttműködés

A	Intézkedés címe:	4. Női munkanélküliség csökkentése
B	Feltárt probléma megnevezése	Magas munkanélküliség, alacsony iskolai végzettség
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövidtávon: Képzés keresése a nők részére, közmunkaprogram szervezése Középtávon: Képzés megszervezése, lebonyolítása, közmunkaprogram szervezése Hosszú távon: megszerzett képzettség nyomán a munkanélküli nők visszairányítása a munka világába
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Költségvetési koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Minél több munkanélküli bevonása a közfoglalkoztatásba Folyamatos pályázat a közfoglalkoztatási lehetőségre A folyamat további működtetése, ha a feltételek nem változnak Képzés iránti igény felmérése
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Folyamatos
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtávon: kellőszámú érdeklődés a képzések iránt Középtávon: képzési programokban való részvétel Hosszú távon: új szakmák elsajátítása
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: felmérést végző személy Anyagi: Önkormányzat éves költségvetése Pályázati forrás, támogatás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Nagyban függ az aktivitástól.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nincs együttműködés

A	Intézkedés címe:	5. Akadálymentesítés
B	Feltárt probléma megnevezése	A település közintézményeinek és a közterületek egy része még nem akadálymentes
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövidtávon: akadálymentesítési lehetőségek felmérése Középtávon: orvosi rendelő akadálymentesítése Hosszú távon: minden önkormányzati tulajdonban lévő épület akadálymentesítettsége
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Településrendezési Terv
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékoságügyi Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Pályázat figyelése, megírása Előkészítés, tervezés, szakhatósági engedélyek beszerzése Kivitelezési folyamatok
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Folyamatos
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtávon: pályázat figyelése Középtávon: orvosi rendelő, polgármesteri hivatal akadálymentesítettsége Hosszú távon: minden önkormányzati épület akadálymentesítettsége
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: pályázatíró, tervező, kivitelező Anyagi: Pályázati forrás, támogatás, önerő
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Fenntartási költség nincs – csak állagmegóvás
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nincs együttműködés

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Településszintű probléma												
1	Szervezett közösségek hiánya	A falu lakossága részéről igény merült fel egy szervezett közösség létrehozására, amely akár pályázati forrásokból is részesülhetne	Civil szervezet létrehozása a falu lakosai részére a nagyobb anyagi forrás bevonása érdekében			Az igényfelmérést követően a falu lakosságát jól szervezett közösségbe lehetne csoportosítani. Jövőbeli célként egyesületi forma létrehozása lehetőséget adna pályázati források elnyerésére	Polgármester	2023. december	Szervezet létrehozása, taglétszám növelése.	Pályázati források.	Aktivitásfüggő.	
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1.	Tartós munkanélküliség arányának csökkentése tanuláson keresztül	Az alacsony iskolai végzettség egyenes arányban áll a mélyszegénységgel és a tartós munkanélküliséggel. A tanulásra történő motiválás elengedhetetlen a két feltárt probléma megoldásához.	A foglalkoztatottsági szint emelkedjen, a képzett szakemberek száma növekedjen.			Minél több munkanélküli bevonása a közfoglalkoztatásba. Folyamatos pályázat a közfoglalkoztatási lehetőségre. A folyamat további működtetése, ha a	Polgármester	2023. márciusa	munkanélküliek arányának csökkenése, jól képzett szakemberek számának növekedése	Humán: közfoglalkoztatottak, munkanélküliek. Tárgyi: meglévő és beszerzendő munkaeszközök.	Nagy mértékben függ a személyes motivációtól, illetve a pályázati lehetőségektől.	

						feltételek nem változnak.				Anyagi: pályázati forrás, támogatás		
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Több szabadidős program gyermekek részére	Aprófalvakban kevés lehetőség áll rendelkezésre a szabadidő értelmes eltöltésére.	A gyerekek a szabadidejüket hasznosan töltsék. (elektronikai cikkek háttérbe szorítása a gyerekek mindennapjaiban.)			Szervezzünk szabadidő és egyéb közösségi programokat gyermekeink számára	Polgármester	2023. ősz	Résztétel, aktivitás	Pályázati pénzek	Függ a lakosság aktivitásától és a későbbiekben bevonható pályázati pénzekről	
III. A nők esélyegyenlősége												
1	A női munkanélküliség csökkentése	Magas munkanélküliség, alacsony iskolai végzettség.	Nők esélyegyenlőségének növelése, a munkanélküliség csökkentése.			Motiváció a fejlődésre, a tanulásra, ezen keresztül elérni a munkanélküliség arányának további csökkenését.	Polgármester	2024. ősz	Résztétel a képzéseken, a munkanélküliségi adatok csökkenése	Humán: felmérést végző személy Anyagi: önkormányzat éves költségvetése Pályázati forrás, támogatás	Pályázati lehetőségektől és egyéni motivációtól függ	
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Szervezett közösséget a falu idősei számára	A falu lakossága részéről igény merült fel egy szervezett közösség létrehozására, amely akár pályázati forrásból is részesülhetne.	Civil szervezet létrehozása a falu idősei részére a nagyobb anyagi forrás bevonása érdekében.			Az igényfelmérést követően a falu idősebb korosztályát jól szervezett közösségbe lehetne csoportosítani. Jövőbeli célként egyesületi forma létrehozása lehetőséget adna	Polgármester	2023. december	A szervezet létrehozása és taglétszám gyarapodása.	Humán forrás: önkormányzati hivatal. Pénzügyi forrás: költségvetés, pályázati források	Nagyban függ a fenntarthatóság és az eredmény a lakosság aktivitásától, illetve a pénzügyi lehetőségektől.	

						pályázati források elnyerésére.						
V. A fogyatékkal élő személyek esélyegyenlősége												
1	Akadálymentesítés a fogyatékkal élők életének könnyítése érdekében	a korábbi HEP-ben megfogalmazott cél az akadálymentesség érdekében nem nyert teljes körű megvalósítást, ismételten indokolt ezen cél kitűzése.	Akadálymentes környezet a faluban.			Akadálymentes környezet biztosítása a fogyatékkal élő személy részére.	Polgármester	2024. december	A teljes akadálymentesítés megvalósítása	Pénzügyi forrás szükséges, első sorban pályázati pénzből.	az eredményesség kizárólag a pénzügyi feltételek megteremtésétől függ.	

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

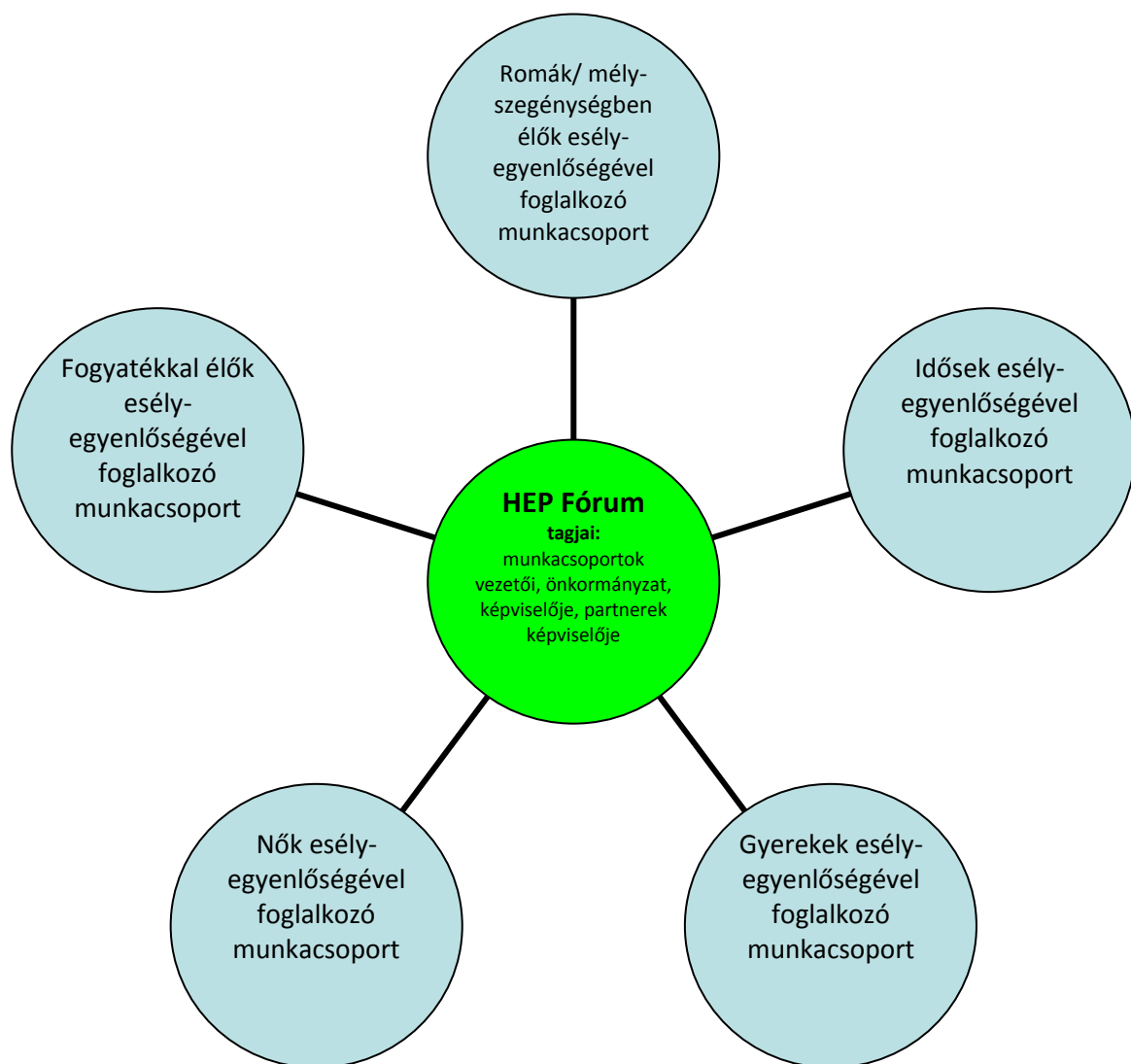
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Helesfa község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Helesfa község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 37/2021. (XII.15.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum: Helesfa, 2021.12.15.

Aláírás

Kivonat: Helesfa Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 2021. december 15. napján megtartott soros, nyílt képviselő-testületi ülésének jegyzőkönyvéből

Helesfa Községi Önkormányzat Képviselő-testületének

37/2021. (XII.15.) KT. határozata

a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatáról

Helesfa Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 6. § (3) bekezdés a) pontjában foglalt feladatkörében eljárva Helesfa Községi Önkormányzat Képviselő-testülete felülvizsgálta a Helyi Esélyegyenlőségi Programját, valamint annak részét képező Intézkedési Tervet, és úgy határozott, hogy az abban foglaltakat nem kívánja módosítani.

Felelős: Képviselő-testület

Végrehajtásért felel: Horváth Rudolf polgármester

Határidő: 2021. december 31.

Horváth Rudolf s.k.
polgármester

Dr. Tóth Sándor s.k.
jegyző

A kivonat hitelül:

dr. Reith Tekla Márta
mb. aljegyző

